

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 januari 2025

SPENDING REVIEWS 2024

Hoorzitting

Digitaal verslag van de vergadering van de
commissie voor Financiën en Begroting

(art. 32 Rgt. *juncto* art. 178bis Rgt.)

Inhoud

Blz.

I. Presentatie algemeen Spending Reviews	4
II. Presentatie Spending Reviews – onderzoek & ontwikkeling	10
III. Presentatie Spending Reviews – subsidies	26

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 janvier 2025

SPENDING REVIEWS 2024

Audition

Compte rendu numérique de la réunion de la
commission des Finances et du Budget

(art. 32 Rgt. *juncto* art. 178bis Rgt.)

Sommaire

Pages

I. Présentation générale Spending Reviews	7
II. Présentation Spending Reviews - recherche & développement	18
III. Présentation Spending Reviews - subventions	46

00896

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Steven Vandeput

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Wim Van der Donckt, Steven Vandeput, Charlotte Verkeyn
VB	Lode Vereeck, Wouter Vermeersch
MR	Hervé Cornillie, Benoît Piedboeuf
PS	Hugues Bayet, Frédéric Daerden
PVDA-PTB	Kemal Bilmez, Sofie Merckx
Les Engagés	Jean-Luc Crucke, Xavier Dubois
Vooruit	Achraf El Yakhloifi
cd&v	Koen Van den Heuvel
Ecolo-Groen	Dieter Vanbesien
Open Vld	Alexia Bertrand

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Peter Buysrogge, Eva Demesmaeker, Kathleen Depoorter, Michael Freilich
Dieter Keuten, Kurt Moons, Reccino Van Lommel
Pierre Jadoul, Florence Reuter, Vincent Scourneau
Khalil Aouasti, Pierre-Yves Dermagne, Christophe Lacroix
Raoul Hedebouw, Peter Mertens, Annik Van den Bosch
Luc Frank, Stéphane Lasseaux, Ismaël Nuino
Jan Bertels, Frank Vandenbroucke
Steven Mathei, Nathalie Muylle
Meyrem Almaci, Sarah Schlitz
Steven Coenegrachts, Vincent Van Quickenborne

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democratien
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:

DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Plenum
COM	Commissievergadering
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Séance plénière
COM	Réunion de commission
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Tijdens haar vergadering van dinsdag 7 januari 2025 heeft de commissie voor Financiën en Begroting een hoorzitting gehouden over de *Spending reviews 2024* met de heer Frank Monteny, *Director General Research & Space*, BELSPO, de heer Luc Mabille, Directeur-generaal van het DG Begroting, Strategische beheersing en Integriteit, FOD BOSA, de heer Karl Booste, Directeur MERI (Monitoring and Evaluation of Research and Innovation), BELSPO, de heer Wouter Eerdekkens, Hoofd van de Dienst Spending reviews & beleidsevaluaties, FOD BOSA en de heren Pierre Pecher en Steven Nagels, *Project coordinator Spending reviews*, FOD BOSA.

De powerpointpresentaties die tijdens de hoorzitting werden gebruikt werden in bijlage gevoegd bij het digitaal verslag.

Het digitaal verslag (art. 32 Rgt. *juncto* art. 178bis Rgt.) van deze hoorzitting kan worden geraadpleegd op de website van de Kamer:

<https://media.lachambre.be/media/index.html?language=fr&sid=56U0264>

Lors de sa réunion du mardi 7 janvier 2025, la commission des Finances et du Budget a tenu une audition sur les *Spending reviews 2024* avec MM. M. Frank Monteny, *Director General Research & Space*, BELSPO, Luc Mabille, Directeur général Budget et Évaluation de la politique, SPF BOSA, Karl Booste, Directeur MERI (Monitoring and Evaluation of Research and Innovation), BELSPO, Wouter Eerdekkens, Chef du service Spending reviews & évaluation des politiques, SPF BOSA et Pierre Pecher & Steven Nagels, *Project coordinator Spending reviews*, SPF BOSA.

Les présentations Powerpoint utilisées lors de l'audition ont été jointes au compte rendu numérique.

Le compte rendu numérique (art. 32 Rgt. *juncto* art. 178bis Rgt.) de cette audition est disponible sur le site web de la Chambre:

<https://media.lachambre.be/media/index.html?language=fr&sid=56U0264>

BIJLAGE 1 – PRESENTATIE ALGEMEEN SPENDING REVIEWS

Bijlage 1

Spending reviews Algemeen

7 januari 2025

Wat is een Spending Review (SR)?

- Ministerraad van 26 april 2024, pt 23, beschrijft de procedure en de methodologie
- Het gaat om een beleidsevaluatie van de bestaande uitgaven en ontvangsten
 - Wat is het beleid nu? (As Is)
 - Wat werkt er goed? Wat werkt er niet goed? (Analyse)
 - Welke maatregelen kan de regering nemen om het beleid te verbeteren? (To Be)
 - Hervormingsopties met hun haalbaarheid en voor- en nadelen
 - Opties zijn in principe gekwantificeerd (berekend in cijfers)
 - SR zijn een input voor de begrotingsbesprekingen
 - SR worden opgenomen in de Algemene toelichting bij de begroting

Regels van een SR

- Het is een technische analyse, dus geen politieke inmenging.
- We moeten vrij denken: bestaande wetten, taboes, ... zijn geen belemmering. Al moeten we bij de opties wel aangegeven wat er allemaal moet wijzigen en waar de pijnpunten zitten (haalbaarheid).
- Geen veto tegen voorgestelde opties. We moeten bij elke optie wel de voor- en nadelen aangeven.
- Het rapport is openbaar (website BOSA) en wordt ook gepresenteerd in het parlement.

RRF

- SR zijn niet alleen nodig voor de sanering van de begroting
- Ook een voorwaarde voor het uitbetalen van de middelen van het RRF
- Mijlpaal 208 (Q4 2024):

For the federal, Flemish Region, Walloon Region, Brussels-Capital Region, and French Community authorities: Spending review ex-post analysis: Publication of assessment report of spending reviews.

Proces

1. Oplijsting en selectie van onderwerpen
2. Voorbereidende fase
3. Goedkeuring ministerraad
4. Uitvoering van de spending reviews
5. Validatie van het rapport door de stuurgroep
6. Bespreking op IKW
7. Beslissing over de opties door de ministerraad
8. Presentatie in het Parlement
9. Opvolging van de implementatie van de maatregelen

Soorten Spending Reviews			
	Verticaal	Transversaal	
Specifiek	Micro spending review Binnen één administratie wordt één proces/programma geëvalueerd	Programmareview Over verschillende administraties wordt één proces/programma geëvalueerd	
Globaal	Organisatiereview Binnen één administratie worden alle processen/programma's geëvalueerd	Exhaustieve review Binnen één legislaturum worden alle processen/programma's en alle administraties geëvalueerd	

ANNEXE 1 – PRÉSENTATION GÉNÉRALE SPENDING REVIEWS

Annexe 1

Spending reviews Général

7 Janvier 2025

Qu'est-ce qu'une revue des dépenses (Spending Review, SR)?

- Le point 23 du Conseil des ministres du 26 avril 2024 décrit la procédure et la méthodologie
- Il s'agit d'une évaluation de politique sur base des dépenses et des recettes existantes.
 - Quelle est la politique maintenant? (As-Is)
 - Qu'est-ce qui fonctionne bien? Qu'est-ce qui ne fonctionne pas bien? (Analyse)
 - Quelles mesures le gouvernement peut-il prendre pour améliorer la politique? (To-Be)
 - Options de réforme avec leur faisabilité et leurs avantages et inconvénients
 - Les options sont en principe quantifiées (exprimées en chiffres)
 - Les SR contribuent aux discussions budgétaires
 - Il faut inclure les SR aux notes explicatives générales du budget

2

Règles d'un SR

- C'est une analyse technique, pas une ingérence politique.
- Nous devons penser librement: Les lois existantes, les tabous, ... ne sont pas un obstacle. Cependant, nous devons indiquer dans les options ce qui doit changer et où se trouvent les points sensibles (faisabilité).
- Pas de veto sur les options proposées. Nous devons indiquer les avantages et les inconvénients de chaque option.
- Le rapport est public (sur le site web BOSA) et est également présenté au parlement.

3

FRR (RFF)

- Les SR ne sont pas seulement nécessaires pour la réorganisation budgétaire
- Également une condition pour le décaissement des fonds de la FRR
- Étape 208 (T4 2024):

Pour les autorités fédérales, la Région flamande, la Région wallonne, la Région de Bruxelles-Capitale et la Communauté française: Analyse ex post de l'examen des dépenses: Publication du rapport d'évaluation des revues de dépenses.

4

Processus

1. Liste et sélection des sujets
2. Phase préparatoire
3. Approbation du Conseil des ministres
4. Mise en œuvre des revues des dépenses
5. Validation du rapport par le comité directeur
6. Discussion lors d'un IKW (groupe de travail inter-cabinet)
7. Décision sur les options du Conseil des ministres
8. Présentation au Parlement
9. Suivi de la mise en œuvre des mesures

5

Types de spending reviews

	Verticale	Transversale
Spécifique	<p>Micro spending review</p> <p>Au sein d'une seule administration, un processus/programme est évalué.</p>	<p>Review de programme</p> <p>Un processus/programme est évalué à travers plusieurs administrations.</p>
Globaal	<p>Review d'organisation</p> <p>Tous les processus/programmes sont évalués au sein d'une seule administration.</p>	<p>Review exhaustive</p> <p>Au sein d'une législature tous les processus/programmes et toutes les administrations sont évalués</p>

6

**BIJLAGE 2 – PRESENTATIE SPENDING REVIEWS –
ONDERZOEK & ONTWIKKELING**

Bijlage 2

Spending Review

De effectiviteit van federale steun voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)

Spending Review - De effectiviteit van federale steun voor onderzoek en ontwikkeling (O&O)

- Besluit van de ministerraad van 10 november 2023
- Analyseren en evalueren van de huidige uitgaven
- Toekomstige opties en aanbevelingen voorstellen
- Beantwoord acht onderzoeks vragen
 - Hoe vormt federale steun voor O&O een **aanvulling op de steunmaatregelen van andere autoriteiten?**
 - Wat kan er eventueel worden gedaan om de **samenwerking tussen de federale overheid en andere autoriteiten ter ondersteuning van O&O te versterken en te verbeteren?**

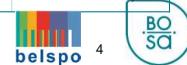
Werkgroep en werkwijze

- Belspo (medevoorzitter)
- DG Begroting, Strategische Beheersing en Integriteit van FOD BOSA (medevoorzitter)
- FOD Financiën – Studiedienst
- De Inspectie van Financiën
- Federaal Planbureau (externe deskundige)
- Contacten met de RSZ

Tabel 1 — Uitgaven per categorie

Evolutie van de uitgaven bij ongewijzigd beleid					
Cijfers aangeduid met een asterisk (*) zijn projecties					
In miljoen EUR	Fiscale stimulansen voor O&O: Gedeeltelijke vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing	Fiscale stimulansen voor O&O: andere	Directe subsidies van O&O	Stimuli op vlak van sociale zekerheid	Totale federale steun
2021	1.331,10	1.014,48	663,48	82,6	3.091,66
2022	1.463,43	953,80*	673,92	89,6	3.180,75*
2023	1.619,60*	888,13*	686,89*	102,6*	3.297,22*
2024	1.684,22*	895,63*	700,63*	105,7*	3.386,18*
2025	1.751,53*	888,11*	714,64*	109,5*	3.463,78*

De economische onderbouwing van steunmaatregelen van de overheid voor O&O

- O&O is een belangrijke motor voor welvaart en innovatie
- Noodzaak van overheidssteun voor O&O
- Doelstellingen van de steun voor O&O in België
- Belang van diepgaand onderzoek om de impact van O&O-steun beter te begrijpen

Invoering van een minimumvennootschapsbelasting (OESO-pijler 2)

- Wereldwijde minimumbelasting van 15% op de winsten van multinationals, ongeacht hun land van vestiging
- 2024: Inwerkingtreding van de verordeningen inzake moedermaatschappijen en dochterondernemingen en het instrument ter bestrijding van belastingontwijkning
- Potentiële gevolgen voor O&O-uitgaven
- Zorgt voor veel onzekerheid

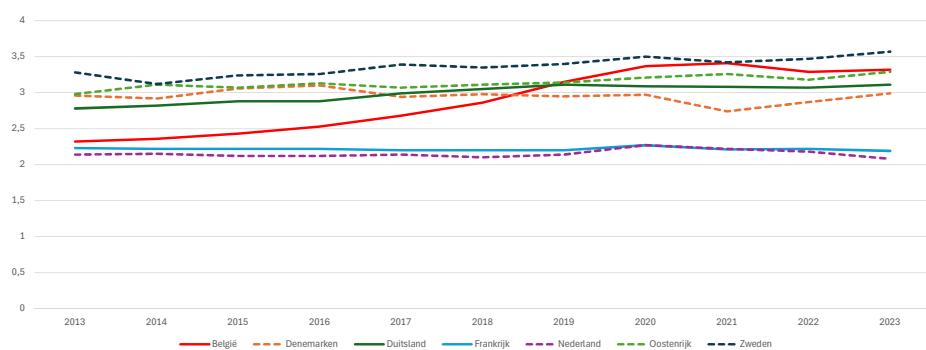

Risico van verplaatsing van multinationale ondernemingen

- Een grote uitdaging voor een klein open land
- Behoefte aan een gerichte strategie
 - Specialisatie en valorisatie van assets
 - Steun voor O&O als sleutelfactor voor het concurrentievermogen
- Uitdagingen voor het overheidsbeleid
 - Creëren van een faciliterende omgeving
 - Optimalisering van het beleid ter ondersteuning van O&O
 - Anticiperen op en aanpassen aan internationale veranderingen

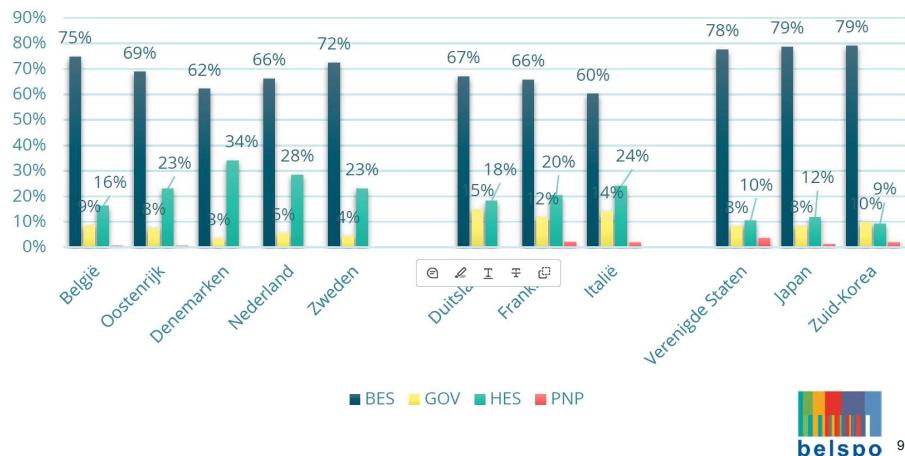
O&O-intensiteit - EU vergelijking O&O-uitgaven/bbp (%)

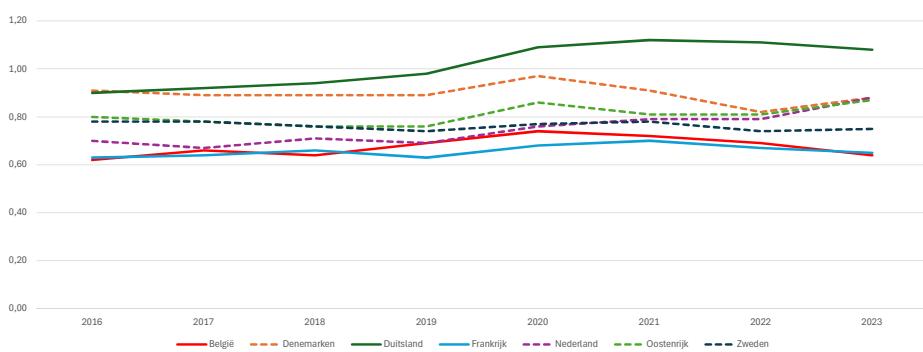
Stippellijnen: EU-landen - economieën vergelijkbaar met die van België
Volle lijnen: EU-landen - grote landen

O&O-uitgaven volgens de vier sectoren van het Frascati-handboek in 2021

Overheidskredieten voor O&O (GBARD) als % van bbp

Stippellijnen: EU-landen - economieën vergelijkbaar met die van België
 Volle lijnen: EU-landen - grote landen

Domein 1: Handhaving van de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor O&O

- Een doeltreffende belastingmaatregel ter ondersteuning van investeringen in O&O
 - Stimuleert bedrijfsinvesteringen
 - Neutraal ten opzichte van pijler 2 van de OESO
- Nadelen
 - Begrotingskosten
 - Risico van winstlekkage
- Aanbeveling
 - Handhaving van de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor O&O
 - Aanpassing van de maatregel aan de prioriteiten

Domein 2: Aanpassing van de aftrek voor innovatie-inkomsten

- Evenwicht tussen het stimuleren van investeringen in O&O en het optimaliseren van het gebruik van belastingmiddelen
 - Gebrek aan bewijs van additionaliteit van O&O-outputs
 - Ondoeltreffendheid van de steun voor succesvolle projecten
 - Buitensporige subsidie voor reeds winstgevende ondernemingen
- Aanbeveling: verminderen van de steun
- Voorgestelde maatregelen:
 - Maximaal in aanmerking komend inkomen
 - Progressief systeem voor het verlagen van het aftrekpercentage
 - Versterking van de toepassingscriteria

Domein 3: Bevordering van de doeltreffendheid van volledige steun

- Bepaal de optimale hoeveelheid ondersteuning
 - Het additionaliteitsbeginsel en het uitsluitingseffect
 - Beginsel van complementariteit van de steun
 - Overmatige steunbedragen via de verschillende maatregelen leiden tot een vermindering van de doeltreffendheid van de maatregelen
- Aanbeveling
 - Bepaal het optimale bedrag van de totale O&O-ondersteuning op bedrijfs- en groepsniveau
 - Controlemechanismen instellen om duplicates op te sporen en te elimineren
 - Absolute of procentuele steunplafonds

Domein 4: Evenwicht tussen soorten steun en activiteiten

- Fiscale maatregelen ondersteunen toegepast onderzoek en experimentele ontwikkeling
- Rechtstreekse steun, voornamelijk regionaal, ondersteunt fundamenteel onderzoek
- Aanbeveling:
 - Zorg voor een goede balans tussen directe en indirecte ondersteuning
 - Afbakening van regionale en federale rechtsgebieden
 - Versterking van de samenwerking tussen de federale overheid en de gewesten
- Een onevenwicht kan innovatie op de lange termijn verstikken

Domein 5: Uitvoering en follow-up van aanbevelingen

- Om ervoor te zorgen dat de aanbevelingen van deze uitgaventoetsing kunnen worden uitgevoerd, is het passend een speciale werkgroep op te richten die tot taak heeft de aanbevelingen van de regering om te zetten in toepasselijke maatregelen.
- Dit werk moet worden uitgevoerd in samenwerking met de academische gemeenschap en de instellingen die betrokken zijn bij deze uitgaventoetsing (Belspo, FOD Financiën, Federaal Planbureau, **NBB**) om te zorgen voor een alomvattende aanpak van het probleem en een verdieping van de kennis en kwantificering van de verbanden tussen steun voor O&O en economische voordelen.

ANNEXE 2 – PRÉSENTATION SPENDING REVIEWS – RECHERCHE & DÉVELOPPEMENT

Annexe 2

Spending review

L'efficacité de l'aide fédérale en matière de R&D

Spending Review - L'efficacité de l'aide fédérale en matière de recherche et développement (R&D)

- Décision du Conseil des Ministre du 10 novembre 2023
- Analyser et évaluer les dépenses actuelles
- Proposer des options futures et des recommandations
- Répondre à huit questions de recherche
 - Quelle est la **complémentarité** du soutien fédéral à la R&D avec les mesures de soutien mises à disposition par d'autres autorités ?
 - Quelles sont les possibilités, s'il y en a, de renforcer et d'améliorer la **coopération entre le fédéral et les autres autorités** en matière d'appui à la R&D ?

2

Groupe de travail et méthode de travail

- Belspo (co-présidence)
- DG Budget, Maîtrise stratégique et Intégrité du SPF BOSA (co-présidence)
- SPF Finances – Service d’Études
- L’Inspection des Finances
- Bureau fédéral du Plan (expert externe)
- Contacts avec l’ONSS

3

Tableau 1 – Dépenses par catégorie

Évolution des dépenses à politique inchangée					
Les chiffres marqués d'un astérisque (*) sont des projections					
En millions d'euros	Incitations fiscales pour la R&D : Dispense partielle de versement de précompte	Incitations fiscales pour la R&D : autre	Subventions directes de la R&D	Incitants en matière de sécurité sociale	Total support fédéral
2021	1.331,10	1.014,48	663,48	82,6	3.091,66
2022	1.463,43	953,80*	673,92	89,6	3.180,75*
2023	1.619,60*	888,13*	686,89*	102,6*	3.297,22*
2024	1.684,22*	895,63*	700,63*	105,7*	3.386,18*
2025	1.751,53*	888,11*	714,64*	109,5*	3.463,78*

4

La logique économique des mesures de soutien public à la R&D

- La R&D est un moteur essentiel de la prospérité et de l'innovation
- Nécessité d'un soutien public à la R&D
- Objectifs du soutien à la R&D en Belgique
- Importance de recherches approfondies pour mieux comprendre l'impact des aides à la R&D

5

Introduction de l'impôt minimum des sociétés (Pilier 2 de l'OCDE)

- Impôt minimum mondial de 15% sur les bénéfices des multinationales, peu importe leur pays d'implantation
- 2024: Entrée en vigueur du Règlement sur les sociétés mères et filiales et de l'Instrument contre l'évasion fiscale
- Impact potentiel sur les dépenses de R&D
- Génère beaucoup d'incertitude

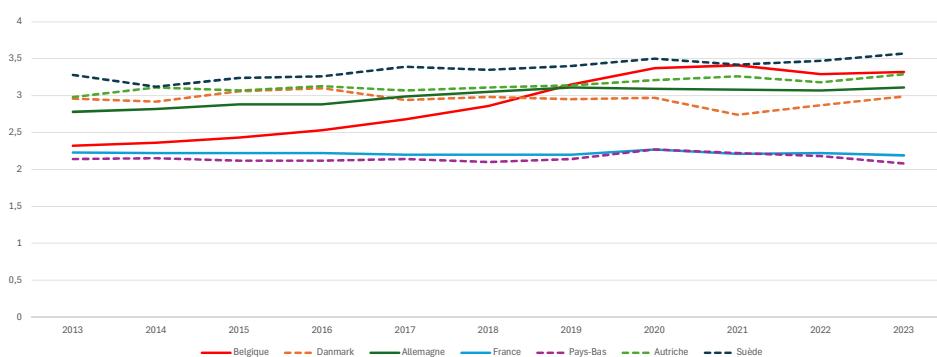
6

Risque de délocalisation des sociétés multinationales

- Un défi majeur pour un petit pays ouvert
- Nécessité d'une stratégie ciblée
 - Spécialisation et valorisation des atouts
 - Soutien à la R&D comme facteur clé de compétitivité
- Enjeux pour les politiques publiques
 - Créer un environnement favorable
 - Optimiser les politiques de soutien à la R&D
 - Anticiper et s'adapter aux changements internationaux

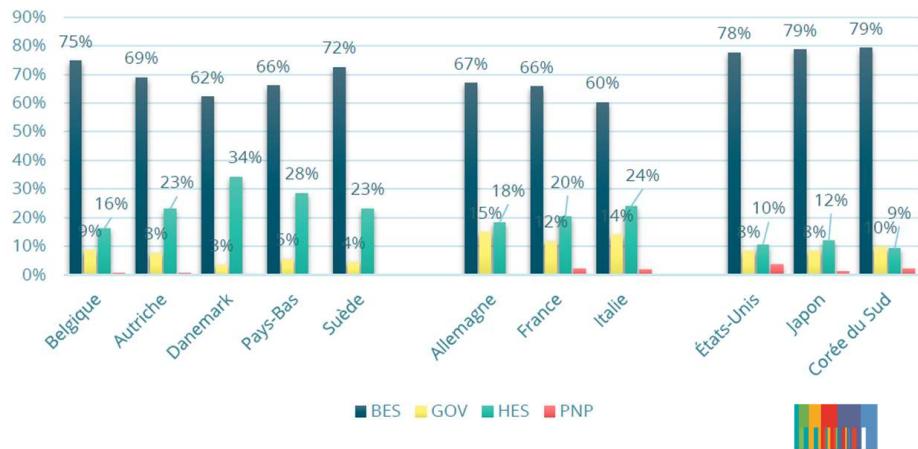
Intensité de la R&D – comparaison EU dépenses en R&D / PIB

Lignes pointillées : pays EU – économies similaires à celle de la Belgique
 Lignes complètes : pays EU – grands pays

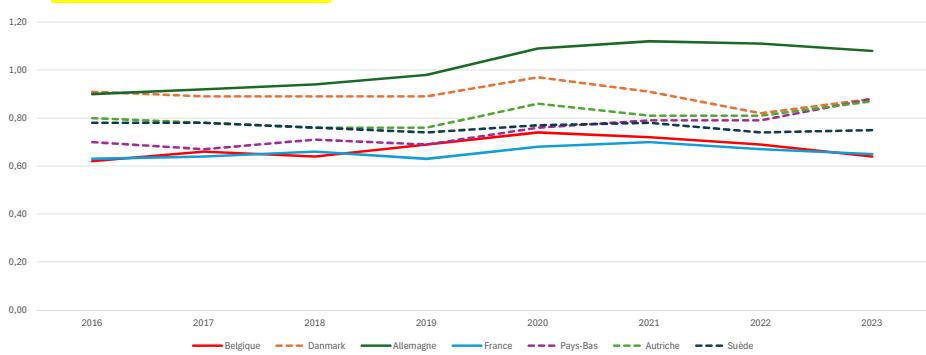

Dépenses de R&D selon les quatre secteurs du Manuel Frascati en 2021

9

Crédits publics pour la R&D (GBARD) en % du PIB

Lignes pointillées : pays EU – économies similaires à celle de la Belgique
 Lignes complètes : pays EU – grands pays

Domaine 1 : Maintien de la dispense partielle de versement du précompte professionnel pour la R&D

- Une mesure fiscale efficace pour soutenir l'investissement en R&D
 - Stimule l'investissement des entreprises
 - Neutre par rapport au pilier 2 de l'OCDE
- Inconvénients
 - Coût budgétaire
 - Risque de fuite des bénéfices
- Recommandation
 - Maintenir la dispense partielle de versement du précompte professionnel pour la R&D
 - Adapter la mesure en fonction des priorités

11

Domaine 2 : Ajustement de la déduction pour revenus d'innovation

- Équilibre entre l'incitation à l'investissement en R&D et l'optimisation de l'utilisation des ressources fiscales
 - Manque de preuves d'additionnalité des extrants de R&D
 - Inefficacité du soutien aux projets aboutis
 - Subvention excessive des entreprises déjà rentables
- Recommandation : Réduire le soutien sous forme de déduction pour revenus d'innovation
- Mesures proposées:
 - Plafond de revenus admissibles
 - Système progressif de réduction du taux de déduction
 - Renforcement des critères d'éligibilité

12

Domaine 3 : Promotion de l'efficacité du soutien total

- Déterminer le montant optimal du soutien
 - Principe d'additionnalité et effet d'éviction
 - Principe de complémentarité entre les aides
 - Des montants de soutien excessifs via les différentes mesures conduisent à une diminution de l'efficacité des mesures
- Recommandation
 - Déterminer le montant optimal du soutien total à la R&D au niveau de l'entreprise et du groupe d'entreprises
 - Mettre en place des mécanismes de contrôle pour détecter et éliminer les doublons
 - Plafonds d'aide absolus ou en pourcentages

13

Domaine 4 : Équilibre entre les types de soutiens et d'activités

- Les mesures fiscales soutiennent la recherche appliquée et le développement expérimental
- Les aides directes, principalement régionales, soutiennent la recherche fondamentale
- Recommandation :
 - Maintenir un bon équilibre entre le soutien direct et indirect
 - Délimitation des compétences des régions et du fédéral
 - Renforcer la concertation entre le fédéral et les régions
- Un déséquilibre entre le développement et la recherche peut étouffer l'innovation à long terme

14

Domaine 5 : Concrétisation et processus de suivi des recommandations

- Pour garantir la possibilité de l'implémentation des recommandations de cette Spending Review, il est opportun de mettre en place un groupe de travail dédié qui aura pour mission de concrétiser les recommandations retenues par le gouvernement en mesures applicables.
- Ce travail devrait être réalisé en collaboration avec le milieu académique et les institutions impliquées dans cette Spending Review (Belspo, SPF Finances, Bureau fédéral du Plan, BNB) pour assurer une approche globale de la question et un approfondissement des connaissances et de la quantification des liens entre le soutien à la R&D et les retombées économiques.

BIJLAGE 3 – PRESENTATIE SPENDING REVIEWS – SUBSIDIES

Overzicht van subsidies

Spending review

Genodigden Werkgroep

Interfederaal Korps Inspectie Financiën (IKIF) (co-voorzitter)
BOSA – Dienst Spending Reviews (co-voorzitter)
Federale Interne Audit (FIA)
BOSA – DG Begroting, Strategische Beheersing en Integriteit
BOSA – DG Interne Ondersteunende Dienst - Finance
BOSA – Dienst Federal Accountant
BOSA – Dienst Begroting
FOD Economie
Departement Financiën en Begroting, Vlaamse overheid

Opdracht

Rondvraag bij de FOD's, POD's en andere diensten, departementen en instellingen

Definitions

Inventaris

Best practices

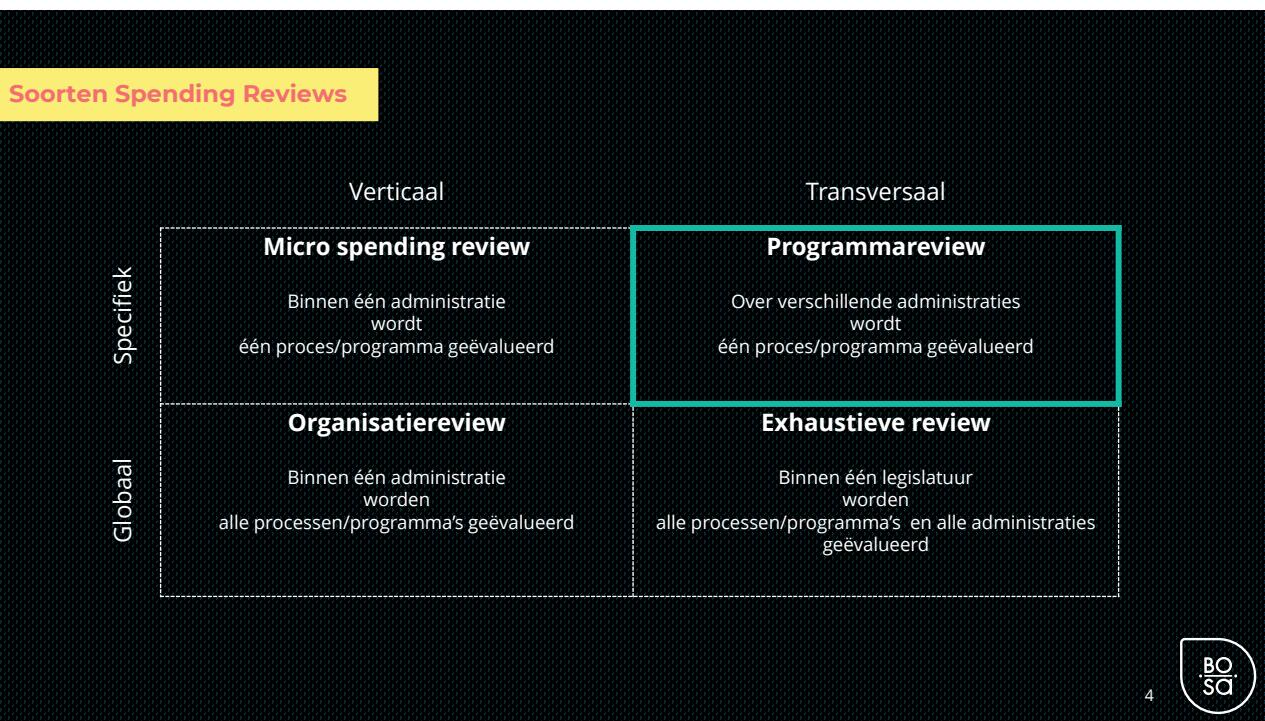
Wettelijke basissen
en reglementeringen

Opvolgings- en
controlemechanismen

Coherentie
Harmonisatie

Wettelijke basis en definities

Elke subsidie of toelage vindt haar oorsprong in een wet

Juridische definitie van

- *(Toelage)*
- Subsidie
- Dotatie
- Transfer
- Facultatieve subsidie
- Reglementaire subsidie

20.08.21

5

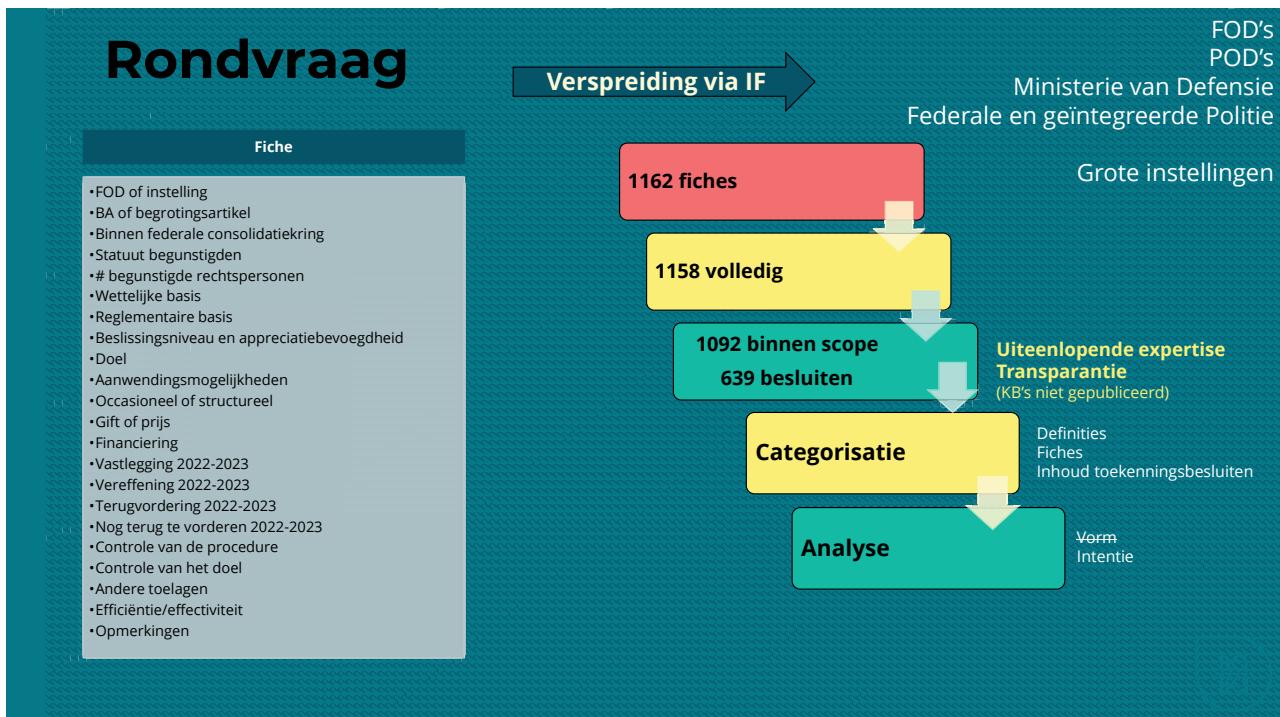
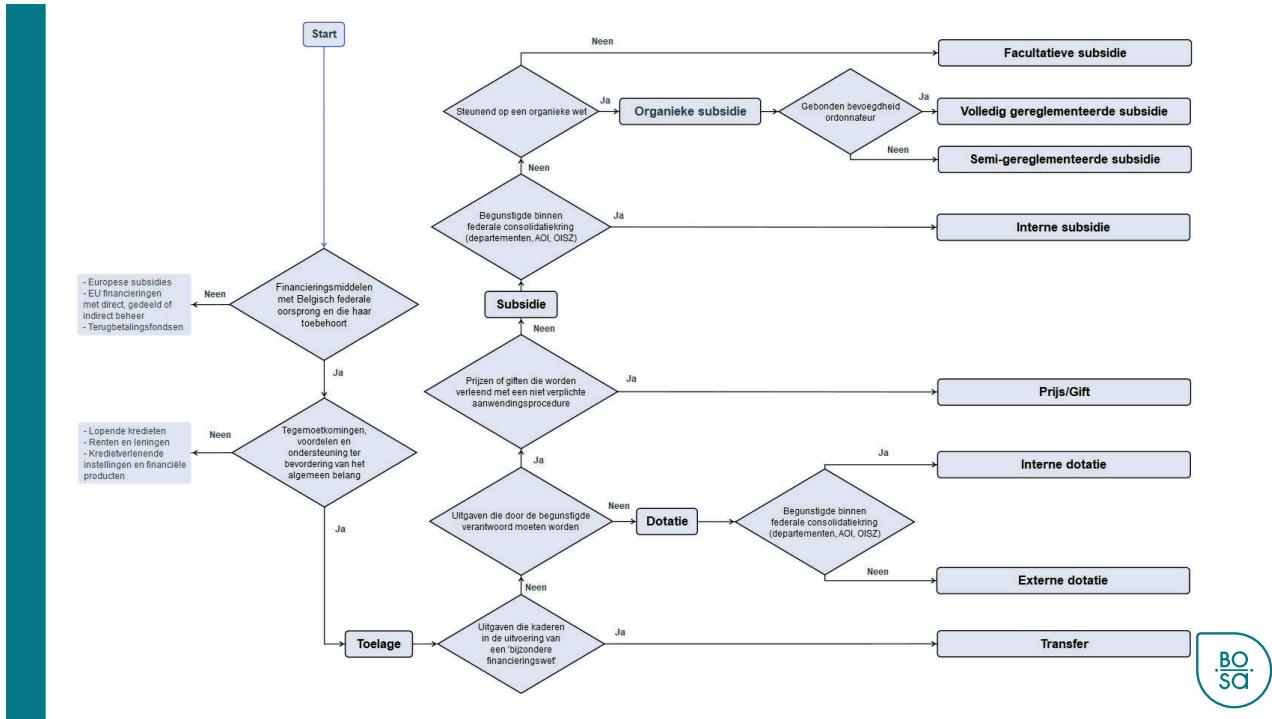
Categorisatie t.b.v. rondvraag

Determinerende karakteristieken

**Bijzondere financieringswet
Steunend op organieke wet
Federale consolidatiekring
Bevoegdheid ordonnateur
Verantwoording
Prijzen/Giften**

Categorisatie: uitdaging

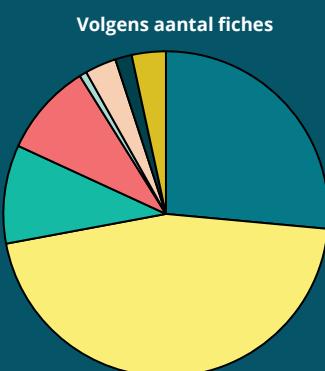

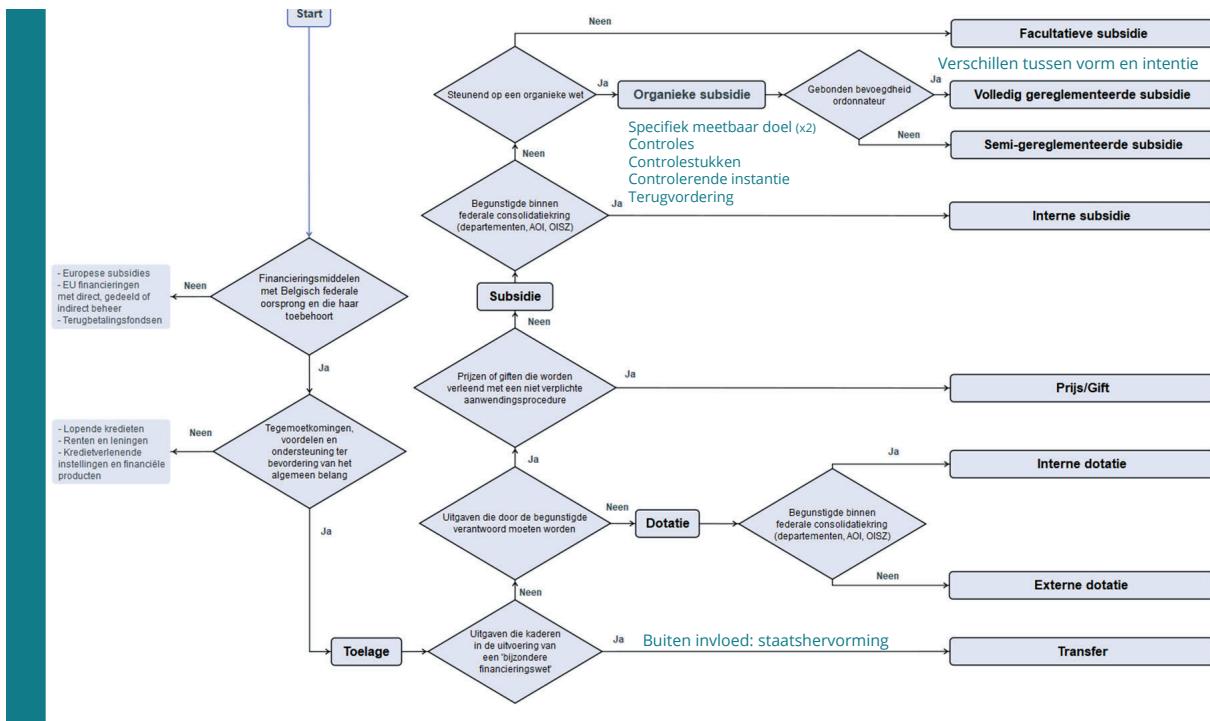
Criteria	Vorm	Intentie
Inhoud wettelijke basis	✓	
Inhoud reglementaire basis	✓	
Inhoud toekenningsbesluit	✓	
Bedoeling ordonnateur		✓
Handelingen in praktijk		✓

Voorbeeld	Vorm	Intentie
Toekenningsbesluit vermeldt controlesstukken, maar vraagt men in praktijk geen verantwoording	Subsidie	Dotatie

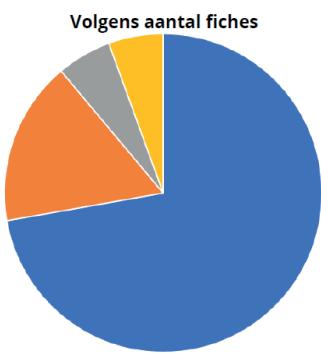
	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023
Facultatieve subsidie	498	45,60%	€ 1.059.572,618
Volledig gereglementeerde subsidie	37	3,39%	€ 2.350.115,528
Semi-gereglementeerde subsidie	34	3,11%	€ 1.808.091,841
Interne subsidie	101	9,25%	€ 14.317.713,845
Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000
Interne dotatie	107	9,80%	€ 34.956.248,480
Externe dotatie	292	26,74%	€ 5.588.144,131
Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503,619
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621,062
			€ 119.312.861,430
			100,00%

Transfers

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023
Bijzondere financieringswet	13	72,22%	€ 47.105.759.144 99,11%
Compensatie vrijstelling roerende voorheffing	3	16,67%	€ 137.767.475 0,28%
Mobiliteitsbeleid	1	5,56%	€ 168.423.000 0,35%
Toelage aan stad Brussel als hoofdstad van België	1	5,56%	€ 127.554.000 0,27%
Totaal	18	100,00%	€ 47.539.503.619 € 53.538.568.335

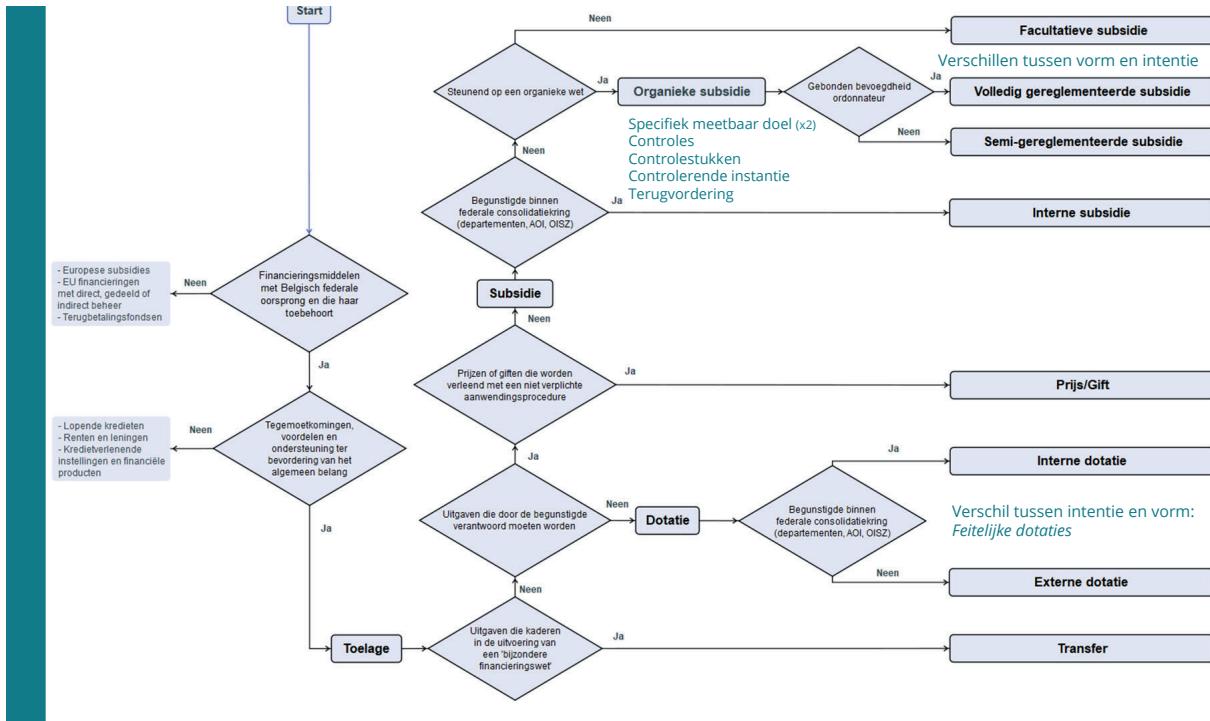
Relatief beperkt aantal toelagen met aanzienlijke bedragen

Aanpassing van bijzondere wetten vraagt gekwalificeerde bijzondere meerderheid

Buiten scope spending review

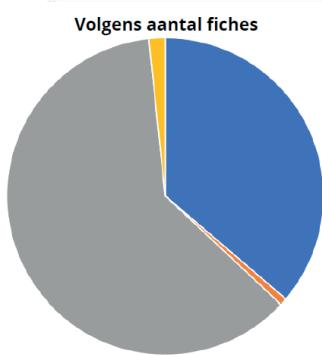

■ Bijzondere financieringswet ■ Compensatie vrijstelling roerende voorheffing ■ Mobiliteitsbeleid ■ Toelage aan stad Brussel als hoofdstad van België

Dotaties

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023	
Dotatie	399	36,54%	€ 40.544.392,611	€ 45.722.792,103 38,01%
Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000	€ 25.000 0,00%
Subsidie	670	61,36%	€ 19.535.493,831	€ 20.051.475,991 17,44%
Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503,619	€ 53.538.568,335 44,54%
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621,062	€ 119.302.907,084 100,00%

38,01% van de totale massa van de toelagen

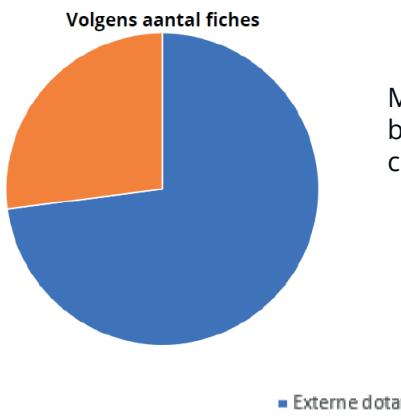
Geen verantwoording gevraagd van de begunstigden.

■ Dotatie ■ Prijs/Gift ■ Subsidie ■ Transfer

Dotaties

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023	
Externe dotatie	292	73,18%	€ 5.588.144.131	€ 5.972.705.568 13,40%
Interne dotatie	107	26,82%	€ 34.956.248.480	€ 39.750.086.535 86,60%
Totaal	399	100,00%	€ 40.544.392.611	€ 45.722.792.103 100,00%

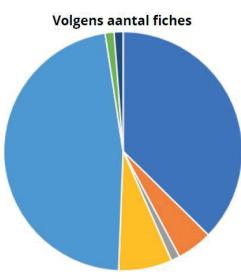

Meerderheid blijft binnen de federale consolidatiekring.

Interne dotaties

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023	
■ Activiteit van algemeen nut	31	28,97%	€ 3.681.714.077	€ 2.078.626.757 7,71%
■ Bijdrage begroting organisatie/instelling	4	3,74%	€ 42.130.513	€ 46.337.745 0,12%
■ Infrastructuur van algemeen nut	1	0,93%	€ 9.335.000	€ 13.406.687 0,03%
■ Niet vermeld	6	5,61%	€ 27.185.835	€ 28.385.869 0,07%
■ Ondersteuning werking instelling/organisatie	39	36,45%	€ 10.153.908.082	€ 12.718.875.912 30,62%
■ Promotie Belgische export	1	0,93%	€ 122.055	€ 966.216 0,00%
■ Tijdelijk organiek fonds voor Europese projecten	1	0,93%	€ 26.000	€ 27.000 0,00%
■ Toewijzingsfonds	24	22,43%	€ 21.041.826.919	€ 24.863.460.348 61,45%
Totaal	107	100,00%	€ 34.956.248.480	€ 39.750.086.535 100,00%

Eigen summiere analyse en categorisatie van het (maatschappelijk) doel.

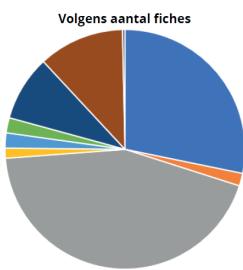
(Maatschappelijk) doel kan in de meerderheid van de gevallen aangeduid worden.

Geen bemerkingen.

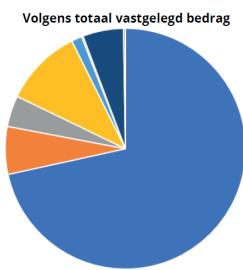
Externe dotaties

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd in 2023	
Activiteiten van algemeen belang	80	27,40%	€ 4.207.535.830	€ 4.065.518.216 71,56%
Bijdrage aan fonds	5	1,71%	€ 493.899.769	€ 249.763.057 6,43%
Bijdrage internationale organisatie	129	44,18%	€ 242.949.135	€ 248.621.747 4,25%
Kapitaal en werking bedrijven van openbaar nut	4	1,37%	€ 545.054.000	€ 671.572.000 10,52%
Niet vermeld	4	1,37%	€ 45.907.471	€ 98.547.022 1,25%
Ondersteuning activiteit internationale instelling/organisatie	6	2,05%	€ 8.199.220	€ 16.469.119 0,21%
Ondersteuning werking instelling/organisatie	26	8,90%	€ 35.049.901	€ 600.459.240 5,50%
Promotie Belgische export	37	12,67%	€ 8.304.804	€ 20.304.169 0,25%
Sociale lasten eigen werknemers	1	0,34%	€ 1.244.000	€ 1.451.000 0,02%
Totaal	292	100,00%	€ 5.588.144.131	€ 5.972.705.568 100,00%

Risico: 5,09% van de totale massa aan toelagen verlaat de federale consolidatiekring zonder intentie tot controle of terugvordering.

Risico: vaststelling van verschil tussen vorm en intentie: subsidies naar de vorm, zonder intentie om werkelijk verantwoording te vragen. **Feitelijke dotaties.** Risico op effect om niet.

Externe dotaties

Analyse van de feitelijke dotaties: vormvereisten voor toekenningsbesluiten

Specifieke doelstellingen

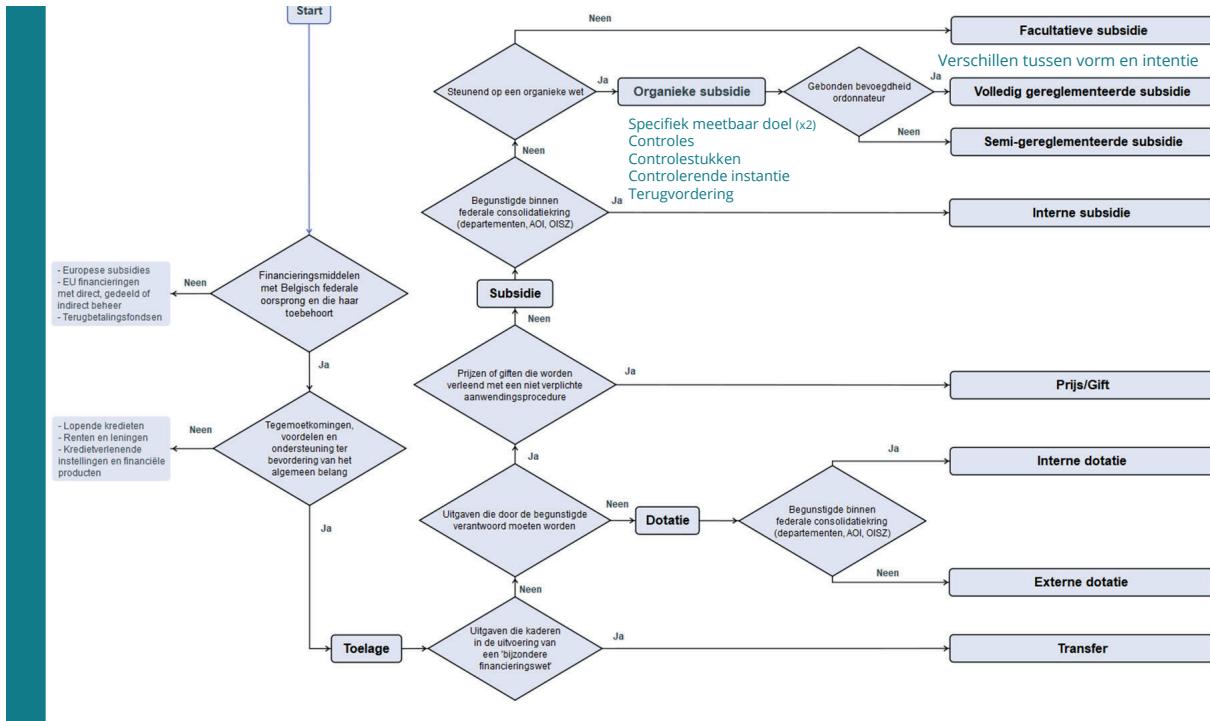
Controleerende instantie

Concrete controlestukken en uiterste indieningsdatum

Terugvordering bij niet-verantwoording

Gestructureerd databeheer

#AI

Prijzen en giften

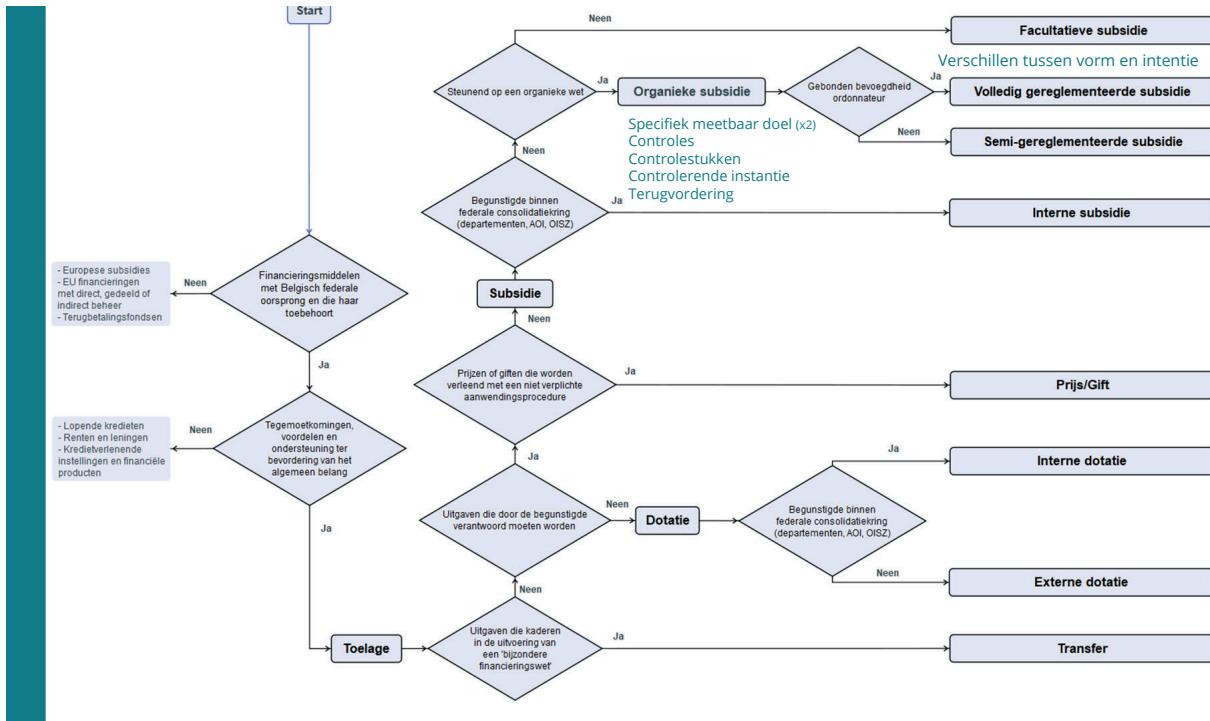
	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023
Facultatieve subsidie	498	45,60%	€ 1.059.572,618
Volledig gereglementeerde subsidie	37	3,39%	€ 2.350.115,528
Semi-gereglementeerde subsidie	34	3,11%	€ 1.808.091,841
Interne subsidie	101	9,25%	€ 14.317.713,845
Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000
Interne doteatie	107	9,80%	€ 34.956.248,480
Externe doteatie	292	26,74%	€ 5.588.144,131
Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503,619
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621,062
			€ 119.312.861,430
			100,00%

Bijzonder laag gewicht.

Toekenning 'na de feiten'

→ Ruimte voor impactvolle aanpassing beperkt

Subsidiërende overheid	Omschrijving	Top-5 prijzen/giften volgens vastgelegd bedrag 2022	
		Basisallocatie	Vastgelegd 2022
POD Maatschappelijke integratie	Ondersteuning "Viva for life"	44.55.11.33.00.34	€ 100.000
POD Maatschappelijke integratie	Ondersteuning "De warmste week"	44.55.11.33.00.34	€ 70.000
FOD Volksgesondheid	Vijfjaarlijkse prijs van de medische wetenschappen	25.52.14.33.00.02	€ 36.000
POD Wetenschapsbeleid	Internationale muziekwedstrijd Koningin Elisabeth	46.61.15.33.00.15	€ 20.000
FOD Binnenlandse zaken	Carnegie Hero Fund	13.51.02.344103	€ 5.000

Subsidies

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023	
Dotatie	399	36,54%	€ 40.544.392,611	€ 45.722.792,103
Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000	€ 25.000
Subsidie	670	61,36%	€ 19.535.493,831	€ 20.051.475,991
Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503,619	€ 53.538.568,335
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621,062	€ 119.302.907,084
				100,00%

Worden relatief vaker toegekend dan dotaties en transfer, maar voor kleinere bedragen.

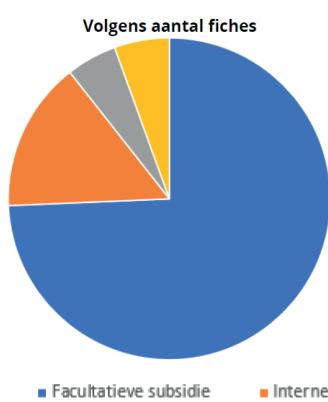
Onderworpen aan verantwoording, controle en, in voorkomend geval, terugvordering.

→ Meer administratieve last

■ Bijzondere financieringswet ■ Compensatie vrijstelling roerende voorheffing ■ Mobiliteitsbeleid ■ Toelage aan stad Brussel als hoofdstad van België

Subsidies

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023	
Facultatieve subsidie	498	74,33%	€ 1.059.572,618	€ 1.067.181,744
Interne subsidie	101	15,07%	€ 14.317.713,845	€ 15.532.807,180
Semi-gereglementeerde subsidie	34	5,07%	€ 1.808.091,841	€ 720.184,253
Volledig gereglementeerde subsidie	37	5,52%	€ 2.350.115,528	€ 2.731.302,815
Totaal	670	100,00%	€ 19.535.493,831	100,00%

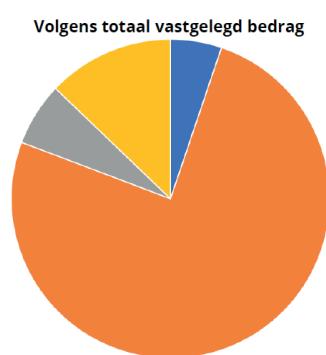

Onderzoek subsidiebesluiten:

- Doel
- Controle, toekenning en terugvordering
- Vereffening en controle van de procedure
- Terugvordering en controle van het doel
- Occasioneel of structureel karakter

Opsplitsing facultatieve subsidies:

- "Vrij"
- "Verplicht"

Subsidies: doel

Bij de analyse van de ingezonden fiches en de toekenningsbesluiten, bleek dat de meerderheid een concreet aanwijsbaar doel heeft.

De manier en het niveau waarop dat doel geformuleerd werd, bleek erg verschillend.

Specifiek project
Specifiek doel
Specifiek programma
Ondersteuning werking organisatie
Algemeen doel
Algemeen thema
Verwijzing statuten begunstigde
Niet vermeld

Vereisten:

- Specifiek doel
- Meetbare indicatoren
- Doel t.a.v. het instrument
- Maatschappelijk doel

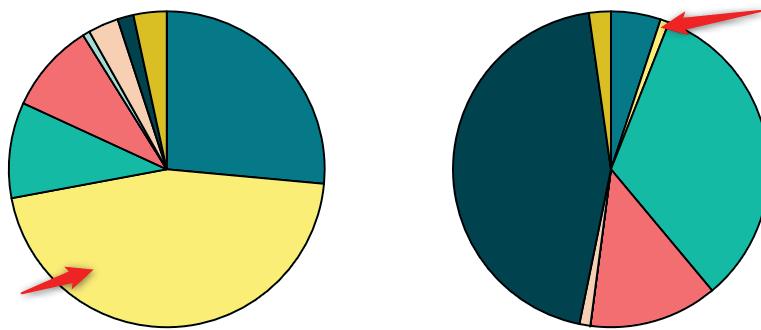
Subsidies: vereffening en controle procedure

	Controle van de procedure			
	Volgens aantal fiches	Volgens vastgelegd bedrag	Totaal vastgelegd	Totaal vereffend
Geen controles uitgevoerd	25,07%	75,93%	€ 30.059.031,107	€ 29.973.914,026
Met voorschot (en saldering)	8,06%	1,27%	€ 501.067,406	€ 421.143,087
Na beëindiging betoelaagde activiteit	2,24%	0,04%	€ 17.749,727	€ 11.010,775
Niet vermeld	1,19%	0,28%	€ 110.747,875	€ 107.503,686
Volledige voorafbetaling	13,58%	74,34%	€ 29.429.466,100	€ 29.434.256,477
On-desk controle	67,46%	7,73%	€ 3.060.376,377	€ 2.677.767,039
Met voorschot (en saldering)	38,81%	3,60%	€ 1.425.294,928	€ 1.134.036,909
Na beëindiging betoelaagde activiteit	5,82%	2,34%	€ 926.008,670	€ 822.254,082
Niet vermeld	6,42%	0,24%	€ 96.875,443	€ 78.807,845
Volledige voorafbetaling	16,42%	1,55%	€ 612.197,336	€ 642.668,203
On-desk controle en één controle ter plaatse	3,28%	0,62%	€ 243.608,569	€ 174.439,710
Met voorschot (en saldering)	1,64%	0,32%	€ 127.187,557	€ 58.130,124
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,15%	0,00%	€ 0,00	€ 3.691,629
Niet vermeld	0,15%	0,00%	€ 175.000	€ 131.250
Volledige voorafbetaling	1,34%	0,29%	€ 116.246,012	€ 112.486,708
On-desk controle en meerdere controles ter plaatse	4,03%	15,72%	€ 6.223.653,769	€ 5.581.110,759
Met voorschot (en saldering)	1,04%	0,36%	€ 143.373,703	€ 128.471,793
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,45%	9,46%	€ 3.745.794,000	€ 3.735.781,336
Niet vermeld	0,15%	1,51%	€ 598.788,435	€ 570.788,435
Volledige voorafbetaling	2,39%	4,38%	€ 1.735.697,630	€ 1.146.069,195
Controle nog niet aan de orde	0,15%	0,00%	€ 300.000,00	€ 150.000,00
Met voorschot (en saldering)	0,15%	0,00%	€ 300.000,00	€ 150.000,00
Totaal	100,00%	100,00%	€ 39.586.969,822	€ 38.407.381,533

Subsidies: terugvordering en controle doel

	Controle van het doel			
	Volgens aantal fiches	Volgens vereffend bedrag	Totaal vereffend	Totaal teruggevorderd
Geen controles uitgevoerd	23,43%	78,53%	€ 30.247.203,148	€ 261.028,478
Met voorschot (en saldering)	5,07%	0,56%	€ 285.457,463	€ 74.703
Na beëindiging betoelaagde activiteit	2,84%	0,88%	€ 341.455,089	€ 0,00
Niet vermeld	1,34%	0,47%	€ 197.218,875	€ 42.046,440
Volledige voorafbetaling	14,18%	76,61%	€ 29.423.071,721	€ 218.907,335
On-desk controle	64,93%	4,21%	€ 2.092.921,323	€ 9.864,065
Met voorschot (en saldering)	37,76%	1,66%	€ 959.174,482	€ 6.701.589
Na beëindiging betoelaagde activiteit	5,22%	0,95%	€ 468.033,684	€ 0,00
Niet vermeld	6,12%	0,02%	€ 10.378,443	€ 0,00
Volledige voorafbetaling	15,82%	1,58%	€ 655.334,715	€ 3.162.477
On-desk controle en één controle ter plaatse	5,07%	0,35%	€ 190.647,583	€ 246.220
Met voorschot (en saldering)	3,73%	0,16%	€ 114.973,583	€ 246.220
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,30%	0,00%	€ 201.000	€ 0
Volledige voorafbetaling	1,04%	0,19%	€ 75.473,000	€ 0,00
On-desk controle en meerdere controles ter plaatse	6,42%	16,92%	€ 7.055.897,768	€ 358.740
Met voorschot (en saldering)	2,99%	2,15%	€ 837.318,067	€ 358.740
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,60%	10,08%	€ 3.880.063,624	€ 0,00
Niet vermeld	0,15%	1,49%	€ 598.788,435	€ 0,00
Volledige voorafbetaling	2,69%	3,20%	€ 1.739.727,642	€ 0,00
Controle nog niet aan de orde	0,15%	0,00%	€ 300.000	€ 0,00
Met voorschot (en saldering)	0,15%	0,00%	€ 300.000	€ 0,00
Totaal	100,00%	100,00%	€ 39.586.969,822	€ 271.497,503

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023
■ Facultatieve subsidie	498	45,60%	€ 1.059.572.618
■ Volledig gereglementeerde subsidie	37	3,39%	€ 2.350.115.528
■ Semi-gereglementeerde subsidie	34	3,11%	€ 1.808.091.841
■ Interne subsidie	101	9,25%	€ 14.317.713.845
■ Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000
■ Interne dotatie	107	9,80%	€ 34.956.248.480
■ Externe dotatie	292	26,74%	€ 5.588.144.131
■ Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503.619
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621.062
			€ 119.312.861.430
			100,00%

Facultatieve subsidies

#AI

“Verplichte” facultatieve subsidies:

Subsidies die aan derden worden verstrekt en die deel uitmaken van de kerntaken van de betrokken federale overheidsdienst of -instelling.

De federale overheid voert immers een gedeelte van haar beleid uit via de toekenning van subsidies waarvoor niet gewerkt wordt via een organieke rechtsgrond.

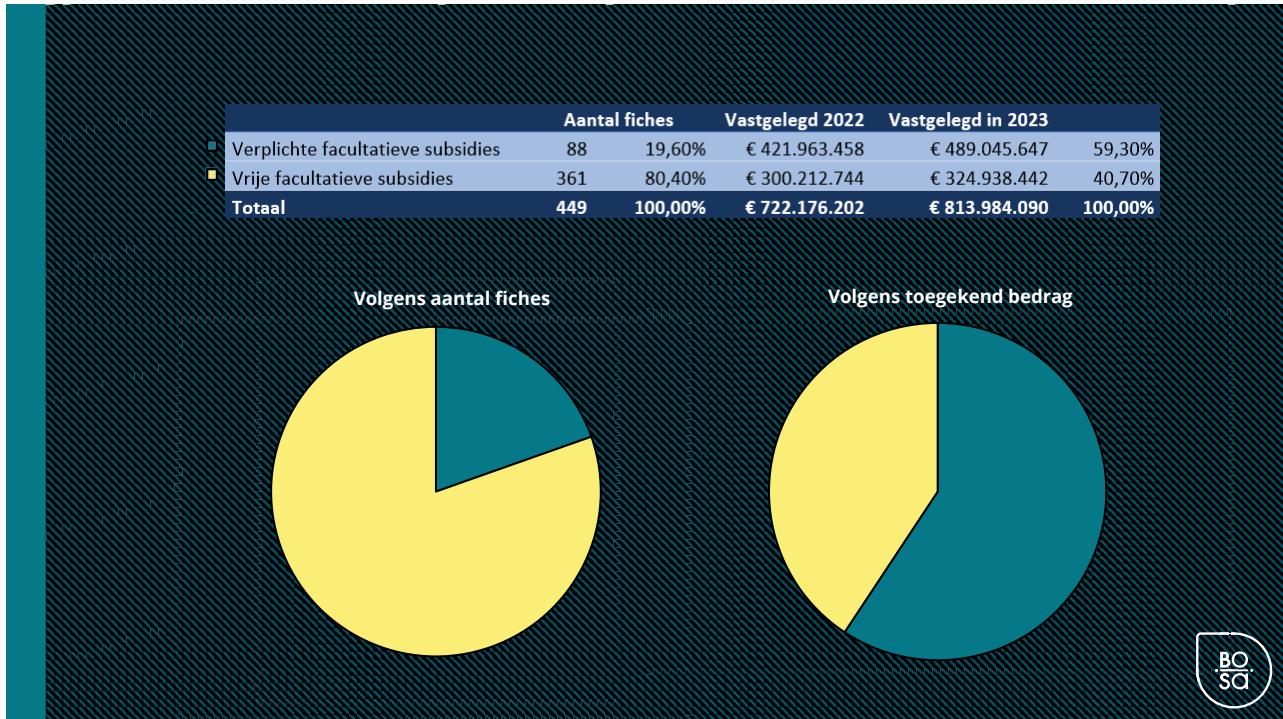
Niet eenvoudigweg te schrappen.

Voorbeelden: subsidies uitgekeerd door Beliris, Fedasil, FAGG

“Vrije” facultatieve subsidies:

Maken geen deel uit van de kerntaken.

Nemen budgettair slechts beperkt gedeelte in beslag.

Bevindingen rondvraag

- Een performant subsidiebeheer vereist duidelijke **definities**
- Gebrek aan **specifieke meetbare maatstaven** t.a.v. instrument en maatschappelijk doel
- Verschillen tussen **vorm en intentie**
- Gebrek aan **transparantie**
- Te weinig **verantwoording en controle** van subsidies
- Concentraties van **expertise**
- Nood aan **systematisch databeheer** voor beheersefficiëntie en risicode detectie

Best practices

- Systematische en gedifferentieerde evaluatie
- Einddatum
- Centralisatie van subsidiebeheer
- Subsidieverstrekking door andere overheden

- OpenData-verstrekende platformen
- Subsidieregister
- Ex ante proportionaliteit

- Kosten-batenanalyse
- Financiering door besparing elders
- Degrassief karakter
- Beperking in de tijd

- Eigen definitiekader Waals Gewest
- Cadastre des subventions

- Probleemanalyse
- Dubbele subsidiëring
- Budgettaire stimulans voor terugvordering

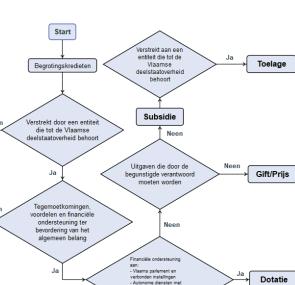
- Recovery and Resilience Facility
- Proportionaliteit
- Gebruik van toekenningssjablonen
- De Minimis regeling

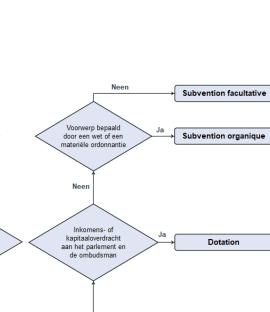
Definities regionale overheden

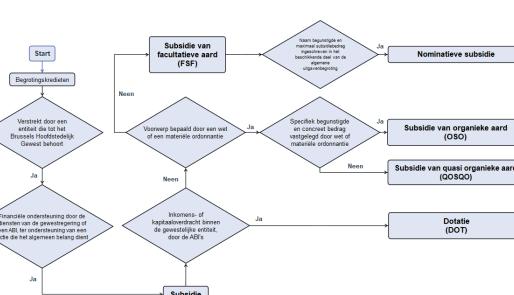
- Subsidies toegestaan door de federale overheid
- Renten en leningen
- Kredietbevorderende producten
- EU financiering

- Subsidies ingehouden door de federale overheid
- Europees subsidies
- EU financiering

- Subsidies verstrekken door de federale overheid
- Renten en leningen
- Kredietbevorderende producten
- EU financiering

Aanbevelingen

1. Vastleggen van wettelijk definities

Subsidie	Facultatieve subsidie
Toelage	Interne subsidie
Dotatie	Organiëke of gereglementeerde subsidie
Transfer	Semi-gereglementeerde subsidie
Prijs	...
Gift	

In organieke wet, niet in koninklijk besluit

Aanbevelingen

2. Interfederaal subsidieregister

- Gestructureerd databeheer biedt opportuniteiten qua beheersefficiëntie en opsporing van misbruik, oneigenlijk gebruik en dubbele betoelaging
- Transparantie
- Wettelijk verplicht van zodra KB ter uitvoering van de wet tot wijziging wet betreffende openbaarheid van bestuur
- Regionale overheden reeds gestart
- *De Minimis*-regeling

Aanbevelingen

3. Uniform kader en toekenningssjablonen

- **Specifiek en meetbaar doel** zowel ten aanzien van instrument als ten aanzien van maatschappelijk doel
- Concrete en relevante **controlestukken**, en hun datum van indiening
- Identificatie van de **controlerende instantie**
- Expliciete vermelding dat zal teruggevorderd worden bij niet-verantwoording
- **Evaluatiedatum**
- **Einddatum** (bij recurrente subsidies)

Aanbevelingen

4. Specialisatie en centralisatie van subsidiebeheer en inning

1. Bestaande specialisatie in kaart brengen
2. Vrijwillig samenwerkingsverband om best practices te delen
3. Specialisatie binnen organisatie
4. Gespecialiseerde centrale subsidiecel
5. Inning: Administratie *Inning en Invordering* van FOD Financiën

Aanbevelingen

5. Periodieke en proportionele evaluatie

- **Evaluatiedatum** van bij aanvang
- **Einddatum** voor recurrente subsidies
- **Evaluatie** als voorwaarde voor verderzetting of verlenging
- **Proportionaliteit:** gerichter evalueren door aanpassing evaluatieregime op basis van grootte

Aanbevelingen

6. Herkwalificatie

- Vastgestelde **verschillen tussen vorm en intentie** van toelages
- Eens voorgaande aanbevelingen uitgevoerd: **algemene herkwalificatie** in samenhang met Inspectie van Financiën en regeringscommissarissen.

Aanbevelingen

7. Gerichte spending reviews

Eens bovenstaande aanbevelingen uitgevoerd, kijkt de dienst spending reviews uit naar gerichte opdrachten.

ANNEXE 3 – PRÉSENTATION SPENDING REVIEWS – SUBVENTIONS

Vue d'ensemble des subventions

Revue des dépenses

Groupe de travail invité

Corps Interfédéral de l'Inspection des Finances (CIIF) (coprésident)
BOSA – Service de revue des dépenses (coprésident)
Audit fédéral interne (FIA)
BOSA – DG Budget, gestion stratégique et intégrité
BOSA - DG Service d'appui interne - Finances
BOSA – Service de la comptabilité fédérale
BOSA – Direction du budget
SPF Économie
Departement Financiën en Begroting, Vlaamse overheid

Mission

Demande de renseignements auprès des SPF, des SPP et d'autres services, départements et institutions

Définitions

Inventaire

Meilleures pratiques

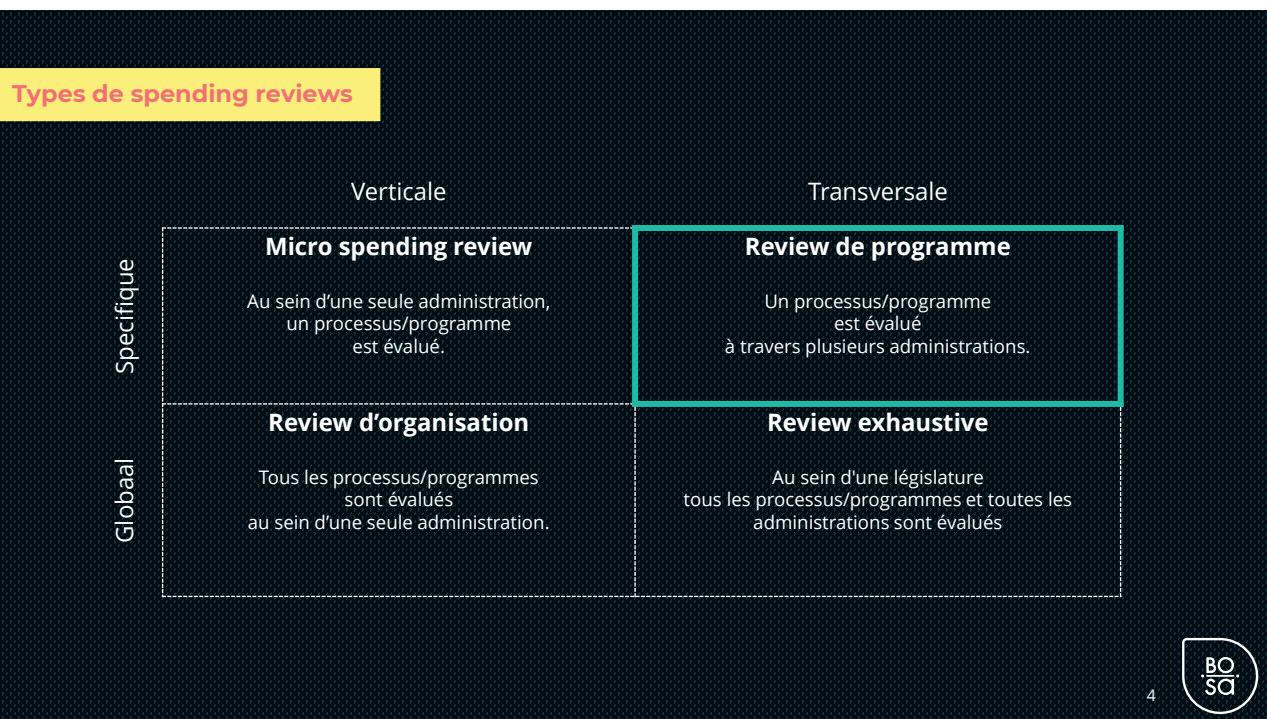
Bases juridiques et règlements

Mécanismes de suivi et de contrôle

Cohérence Harmonisation

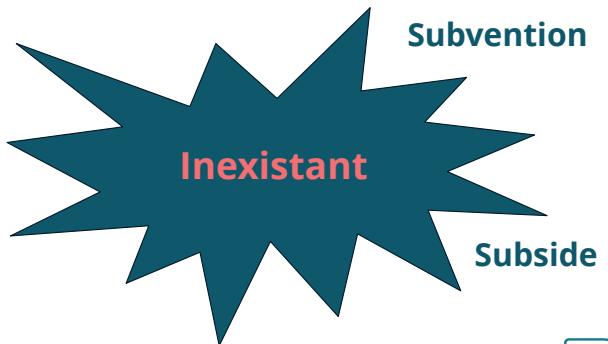

Base juridique et définitions

Toute subvention ou subside trouve son origine dans une loi

Définition juridique de

- (*Subside*)
- Subvention
- Dotation
- Transfert
- Subvention facultative
- Subvention réglementaire

20.08.21

5

Catégorisation à des fins d'enquête

Détermination des caractéristiques

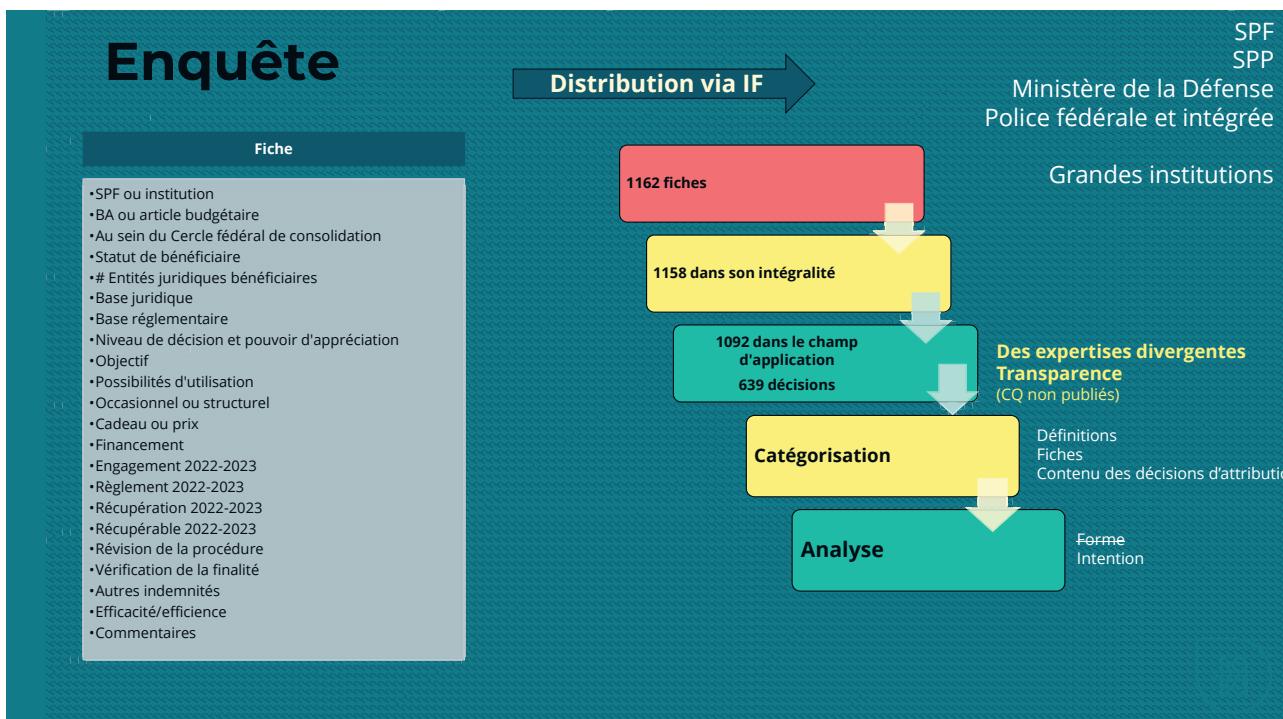
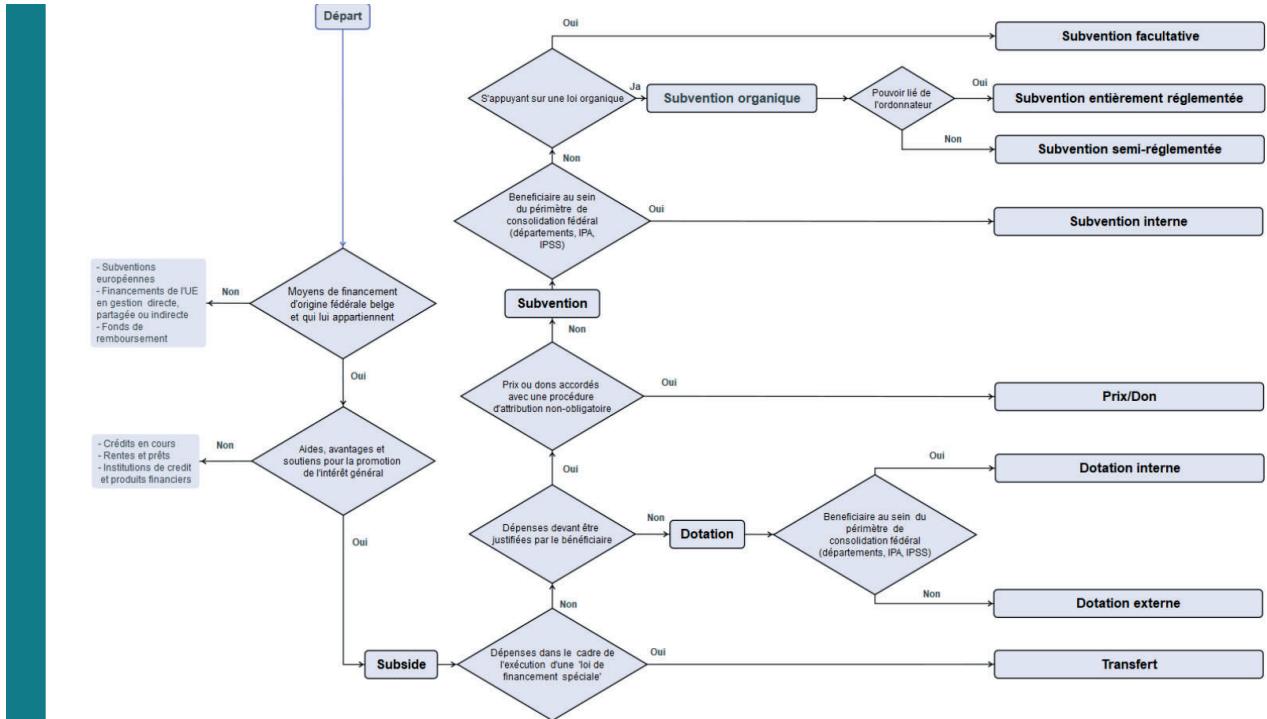
Loi spéciale sur le financement
S'appuyer sur le droit organique
Cercle fédéral de consolidation
Compétences de l'ordonnateur
Obligation de rendre des comptes
Prix/cadeaux

Point de départ: crédits budgétaires

Élimination de
Dépenses courantes
Intérêts et prêts

Prêts et autres produits financiers
Investissements
Dette publique

SEC 3: Transferts courants vers d'autres secteurs
SEC 4: Transferts courants au sein du secteur des administrations publiques
SEC 5: Transferts de capitaux vers d'autres secteurs
SEC 6: Transferts en capital au sein du secteur des administrations

Catégorisation: défi

Critères

- Contenu de la base juridique
- Contenu de la base réglementaire
- Contenu de la décision d'attribution
- Notion d'ordonnateur
- Actes dans la pratique

Forme

Intention

Exemple

La décision d'attribution mentionne des documents d'audit, mais aucune justification n'est demandée dans la pratique

Forme

Subvention

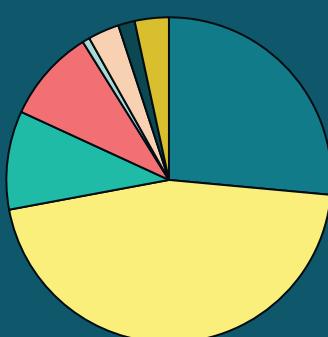
Fonds de dotation

Intention

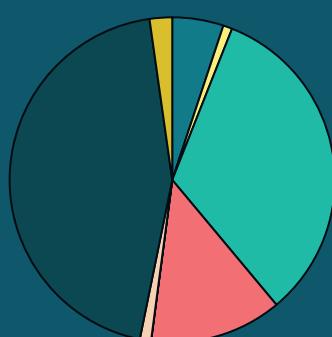

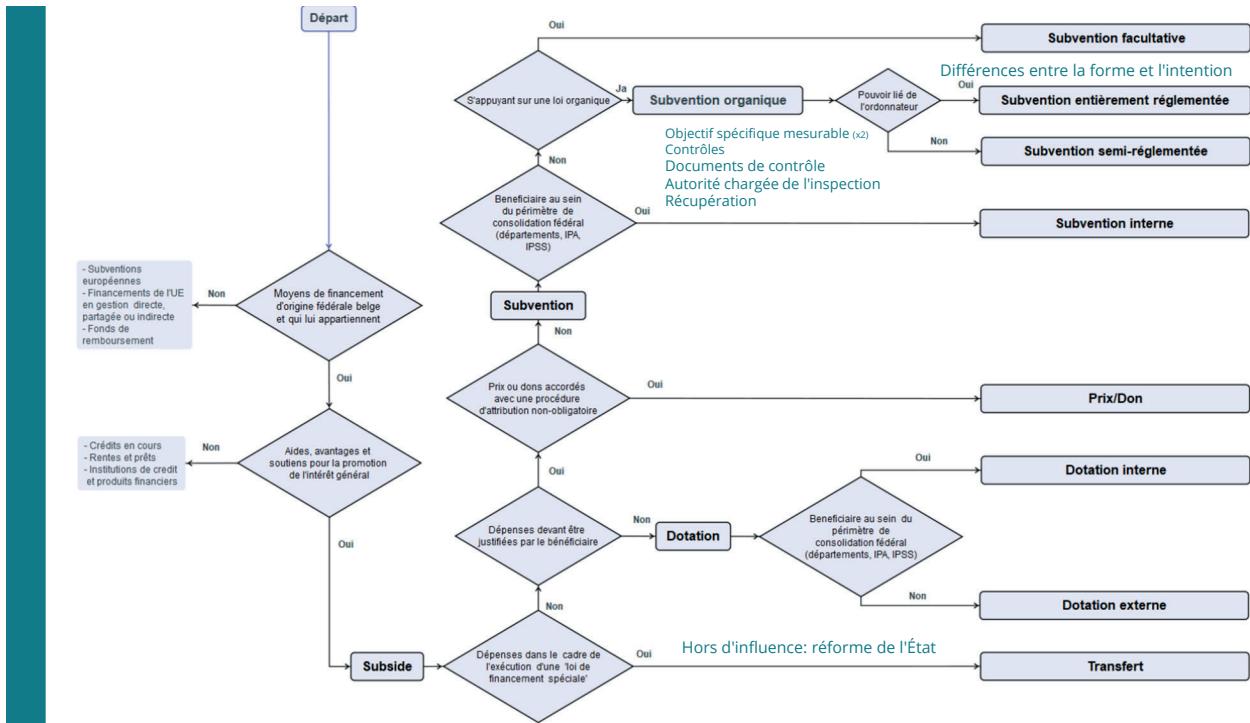
		Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023	
■	Subvention facultative	498	45,60 %	1.059.572.618 EUR	1.067.181.744 € 0,94 %
■	Subvention entièrement réglementée	37	3,39 %	2.350.115.528 €	2.731.302.815 € 2,24 %
■	Subvention semi-réglementée	34	3,11 %	1.808.091.841 €	720.184.253 € 1,11 %
■	Subvention interne	101	9,25 %	14.317.713.845 €	15.532.807.180 € 13,15%
■	Prix/don	5	0,46 %	231.000 €	25.000 EUR 0,00 %
■	Dotation interne	107	9,80 %	34.956.248.480 €	39.750.086.535 € 32,92 %
■	Dotation extérieure	292	26,74 %	5.588.144.131 €	5.972.705.568 € 5,09 %
■	Transfer	18	1,65 %	47.539.503.619 €	53.538.568.335 € 44,54 %
Total		1092	100,00 %	107.619.621.062 €	119.312.861.430 € 100,00 %

Selon le nombre de fiches

Selon le montant accordé

Transferts

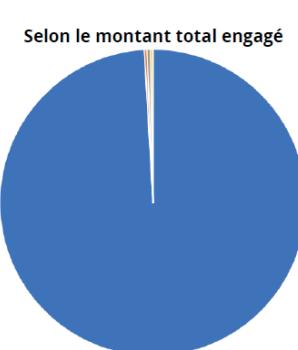
	Nombre de fiches		Engagés pour 2022	Engagements pour 2023	
Loi spéciale sur le financement	13	72,22 %	47 105 759 144 €	53 068 037 815 €	99,11 %
Exonération de la retenue à la source sur les compensations	3	16,67 %	137 767 475 €	141 734 520 €	0,28 %
Politique de mobilité	1	5,56 %	168 423 000 €	186 862 000 €	0,35 %
Subvention à la Ville de Bruxelles en tant que capitale de la Belgique	1	5,56 %	127 554 000 €	141 934 000 €	0,27 %
Total	18	100,00 %	47 539 503 619 €	53 538 568 335 €	100,00 %

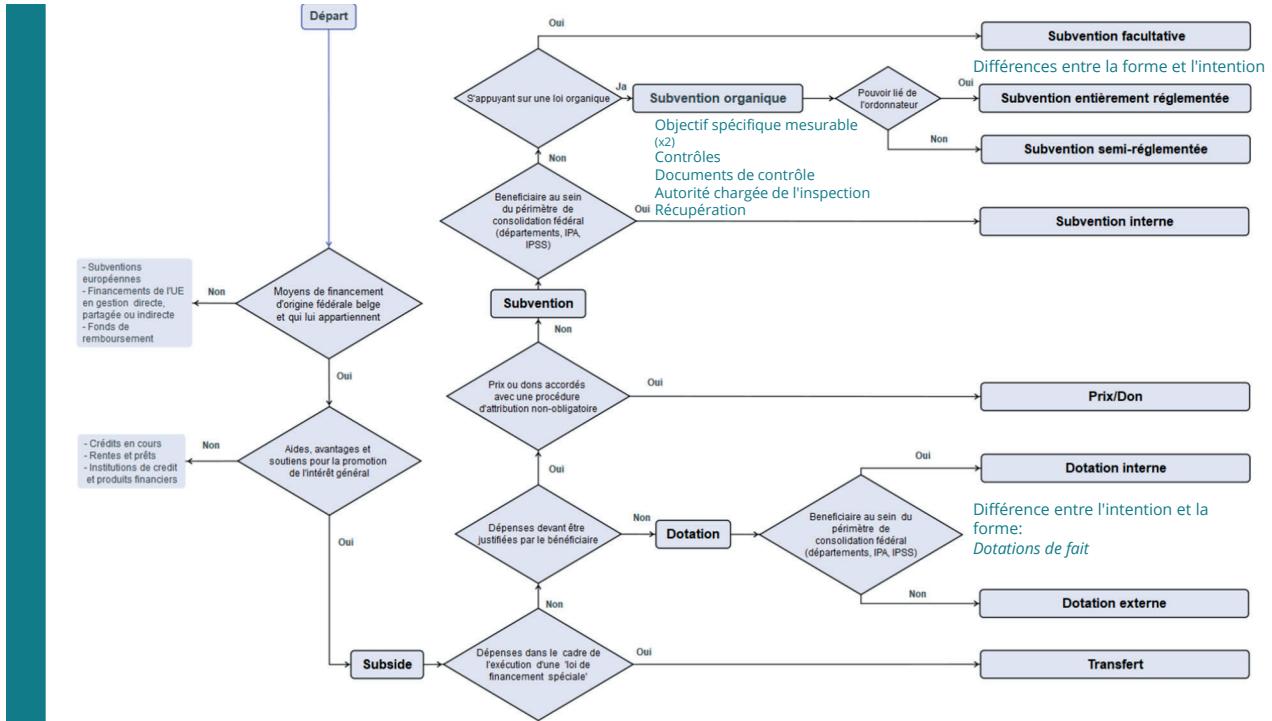

Nombre relativement limité de quotas avec des quantités importantes

Le rapprochement des législations spéciales requiert une majorité spéciale qualifiée

Hors champ de la revue des dépenses

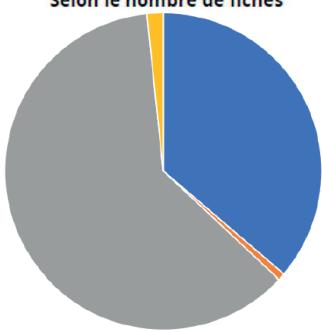

Dotations

	Nombre de fiches		Engagés pour 2022		Engagements pour 2023
Fonds de dotation	399	36,54 %	40 544 392 611 €	45 722 792 103 €	38,01 %
Prix/don	5	0,46 %	231 000 €	25 000 €	0,00 %
Subvention	670	61,36 %	19 535 493 831 €	20 051 475 991 €	17,44 %
Transfer	18	1,65 %	47 539 503 619 €	53 538 568 335 €	44,54 %
Total	1092	100,00 %	107 619 621 062 €	119 302 907 084 €	100,00 %

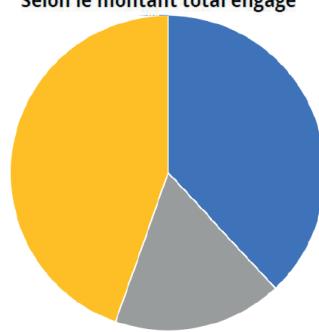
Selon le nombre de fiches

38,01 % de la masse totale des quotas

Aucune obligation de rendre des comptes n'a été demandée aux bénéficiaires.

Selon le montant total engagé

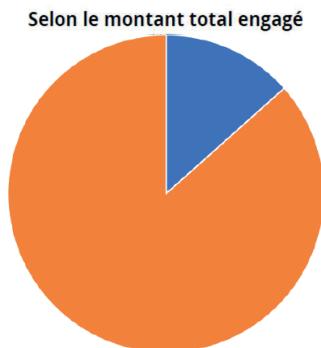
■ Dotatie ■ Prijs/Gift ■ Subsidie ■ Transfer

Dotations

	Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023	
Dotation extérieure	292	73,18 %	5 588 144 131 €	5 972 705 568 € 13,40 %
Dotation interne	107	26,82 %	34 956 248 480 €	39 750 086 535 € 86,60 %
Total	399	100,00 %	40 544 392 611 €	45 722 792 103 € 100,00 %

Majorité reste dans le périmètre de consolidation fédéral.

■ Externe dotation ■ Interne dotation

Dotations internes

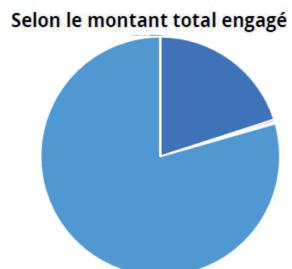
	Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023
Activité d'intérêt public	31	28,97 %	3 681 714 077 €
Contribution au budget de l'organisation/institution	4	3,74 %	42 130 513 €
Infrastructures d'utilité publique	1	0,93 %	9 335 000 €
Non mentionné	6	5,61 %	27 185 835 €
Soutien au fonctionnement de l'institution/organisation	39	36,45 %	10 153 908 082 €
Promotion des exportations belges	1	0,93 %	122 055 €
Fonds organique temporaire pour les projets européens	1	0,93 %	26 000 €
Fonds d'affectation	24	22,43 %	21 041 829 919 €
Total	107	100,00 %	34 956 248 480 €
			39 750 086 535 €
			100,00 %

Analyse sommaire propre et catégorisation de l'objectif (social).

Le but (social) est indiqué dans la majorité des cas.

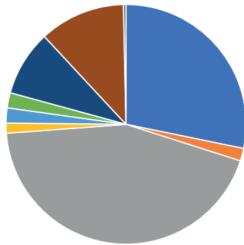
Pas de commentaires.

Dotations externes

		Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements en 2023	
■	Activités d'intérêt général	80	27,40 %	4 207 535 830 €	4 065 518 216 € 71,56 %
■	Contribution au Fonds	5	1,71 %	493 899 769 €	249 763 057 € 6,43 %
■	Contribution d'une organisation internationale	129	44,18 %	242 949 135 €	248 621 747 € 4,25 %
■	Capital et exploitation des services publics	4	1,37 %	545 054 000 €	671.572.000 € 10,52 %
■	Non mentionné	4	1,37 %	45 907 471 €	98 547 022 € 1,25 %
■	Activité de soutien institution/organisation internationale	6	2,05 %	8 199 220 €	16 469 119 € 0,21 %
■	Soutien au fonctionnement de l'institution/organisation	26	8,90 %	35 049 901 €	600 459 240 € 5,50 %
■	Promotion des exportations belges	37	12,67 %	8 304 804 €	20 304 169 € 0,25 %
■	Cotisations de sécurité sociale pour les salariés	1	0,34 %	1 244 000 €	1 451 000 € 0,02 %
Total		292	100,00 %	5.588.144.131 €	5 972 705 568 € 100,00 %

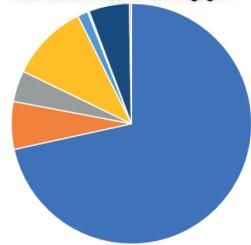
Selon le nombre de fiches

Risque: 5,09 % de la masse totale des allocations quittent le cercle de consolidation fédéral sans intention de contrôle ou de récupération.

Risque: Déterminer la différence entre la forme et l'intention: les subventions en forme, sans intention de demander réellement des comptes. **Dotations de fait.**
Risque d'impact pour rien.

Selon le montant total engagé

Dotations externes

Analyse des dotations de fait : exigences formelles pour les décisions d'attribution

Objectifs spécifiques

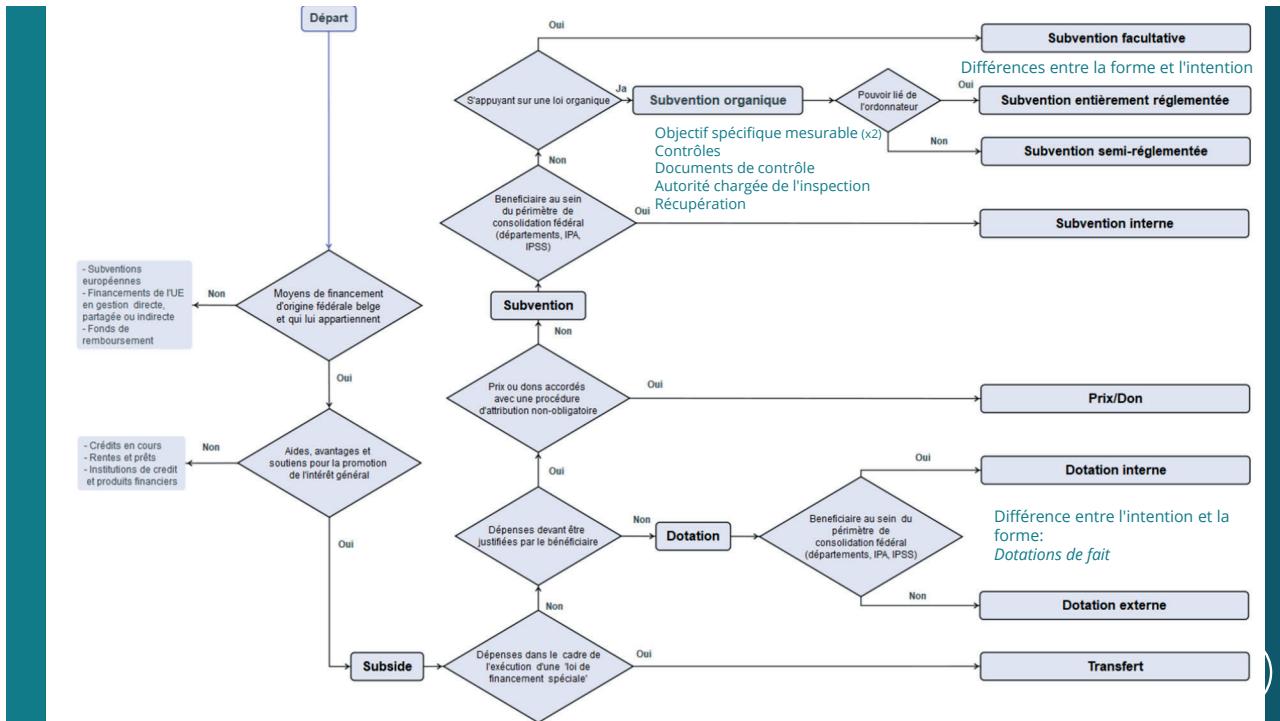
Instance de contrôle

Pièces justificatives concrètes et date limite de soumission

Récupération en cas de non-justification

Gestion structurée des données

#IA

Prix et dons

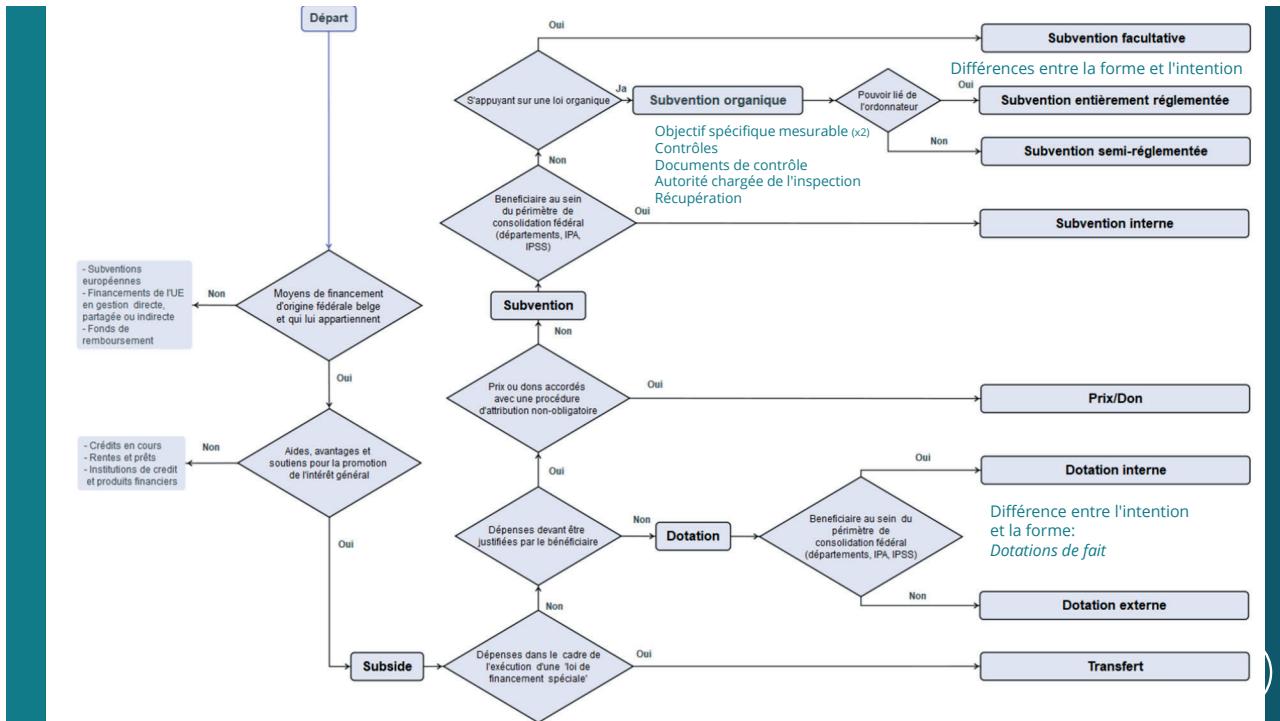
		Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023
Subvention facultative		498	45,60 %	1.059.572.618 EUR
Subvention entièrement réglementée		37	3,39 %	2.350.115.528 €
Subvention semi-réglementée		34	3,11 %	1.808.091.841 €
Subvention interne		101	9,25 %	14.317.713.845 €
Prix/don	→	5	0,46 %	231.000 €
Dotation interne		107	9,80 %	34.956.248.480 €
Dotation extérieure		292	26,74 %	5.588.144.131 €
Transfer		18	1,65 %	47.539.503.619 €
Total		1092	100,00 %	107.619.621.062 €
				119.312.861.430 €
				100,00 %

Particulièrement faible poids.

Sentence «après les faits»

L'espace pour une adaptation percutante est limité

Subsidiërende overheid	Omschrijving	Basisallocatie	Vastgelegd 2022
POD Maatschappelijke integratie	Ondersteuning "Viva for life"	44.55.11.33.00.34	€ 100.000
POD Maatschappelijke integratie	Ondersteuning "De warmste week"	44.55.11.33.00.34	€ 70.000
FOD Volksgezondheid	Vijfjaarlijkse prijs van de medische wetenschappen	25.52.14.33.00.02	€ 36.000
POD Wetenschapsbeleid	Internationale muziekwedstrijd Koningin Elisabeth	46.61.15.33.00.15	€ 20.000
FOD Binnenlandse zaken	Carnegie Hero Fund	13.51.02.344103	€ 5.000

Subventions

	Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023
Fonds de dotation	399	36,54 %	45 722 792 103 €
Prix/don	5	0,46 %	25 000 €
Subvention	670	61,36 %	20 051 475 991 €
Transfer	18	1,65 %	53 538 568 335 €
Total	1092	100,00 %	119 302 907 084 €
			100,00 %

Sont attribués relativement plus souvent que les dotations et les transferts, mais pour des montants plus faibles.

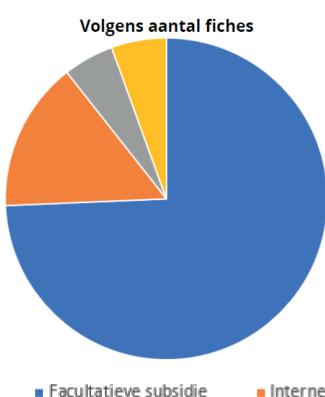
Sous réserve de la responsabilité, du contrôle et, le cas échéant, du recouvrement.

Accroissement de la charge administrative

■ Bijzondere financieringswet ■ Compensatie vrijstelling roerende voorheffing ■ Mobiliteitsbeleid ■ Toelage aan stad Brussel als hoofdstad van België

Subventions

	Nombre de fiches	Engagés pour 2022	Engagements pour 2023	
Subvention facultative	498	74,33 %	1 059 572 618 €	1 067 181 744 € 5,37 %
Subvention interne	101	15,07%	14 317 713 845 €	15 532 807 180 € 75,40 %
Subvention semi-réglementée	34	5,07%	1 808 091 841 €	720 184 253 € 6,39 %
Subvention entièrement réglementée	37	5,52 %	2 350 115 528 €	2 731 302 815 € 12,84 %
Total	670	100,00 %	19 535 493 831 €	20 051 475 991 € 100,00 %

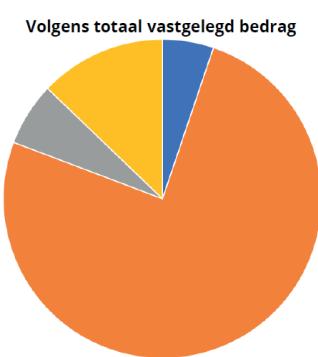

Examen des décisions de subvention:

- Objectif
- Contrôle, octroi et recouvrement
- Règlement et contrôle des procédures
- Récupération et vérification de la finalité
- Caractère occasionnel ou structurel

Ventilation des subventions facultatives:

- «gratuit»
- «Obligatoire»

Subventions: but

L'analyse des fiches soumises et des décisions d'attribution a montré que la majorité avait un objectif concret identifiable.

La manière et le niveau auxquels cet objectif a été formulé se sont avérés très différents.

Projet spécifique
Objectif spécifique
Programme spécifique
Soutien au fonctionnement de l'organisation
Objectif général
Thème général
Statuts du bénéficiaire Référence
Non mentionné

Exigences:

- Objectif spécifique
- Indicateurs mesurables
- Objectif par rapport à l'instrument
- Objectif sociétal

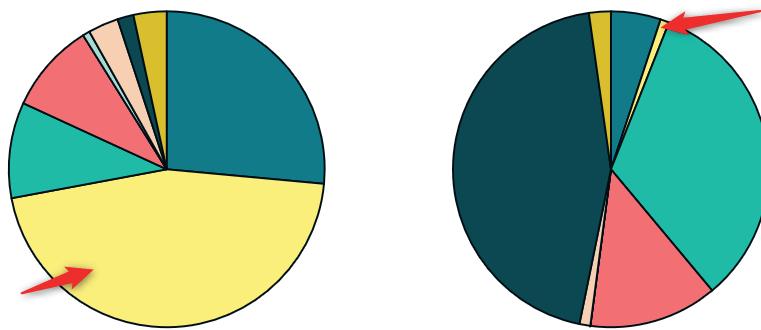
Subventions: procédure de liquidation et de contrôle

	Controle van de procedure			
	Volgens aantal fiches	Volgens vastgelegd bedrag	Totaal vastgelegd	Totaal vereffend
Geen controles uitgevoerd	25,07%	75,93%	€ 30.059.031.107	€ 29.973.914.026
Met voorschot (en saldering)	8,06%	1,27%	€ 501.067.406	€ 421.143.087
Na beëindiging betoelaagde activiteit	2,24%	0,04%	€ 17.749.727	€ 11.010.775
Niet vermeld	1,19%	0,28%	€ 110.747.875	€ 107.503.686
Volledige voorafbetaling	13,58%	74,34%	€ 29.429.466.100	€ 29.434.256.477
On-desk controle	67,46%	7,73%	€ 3.060.376.377	€ 2.677.767.039
Met voorschot (en saldering)	38,81%	3,60%	€ 1.425.294.928	€ 1.134.036.909
Na beëindiging betoelaagde activiteit	5,82%	2,34%	€ 926.008.670	€ 822.254.082
Niet vermeld	6,42%	0,24%	€ 96.875.443	€ 78.807.845
Volledige voorafbetaling	16,42%	1,55%	€ 612.197.336	€ 642.668.203
On-desk controle en één controle ter plaatse	3,28%	0,62%	€ 243.608.569	€ 174.439.710
Met voorschot (en saldering)	1,64%	0,32%	€ 127.187.557	€ 58.130.124
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,15%	0,00%	€ 0,00	€ 3.691.629
Niet vermeld	0,15%	0,00%	€ 175.000	€ 131.250
Volledige voorafbetaling	1,34%	0,29%	€ 116.246.012	€ 112.486.708
On-desk controle en meerdere controles ter plaatse	4,03%	15,72%	€ 6.223.653.769	€ 5.581.110.759
Met voorschot (en saldering)	1,04%	0,36%	€ 143.373.703	€ 128.471.793
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,45%	9,46%	€ 3.745.794.000	€ 3.735.781.336
Niet vermeld	0,15%	1,51%	€ 598.788.435	€ 570.788.435
Volledige voorafbetaling	2,39%	4,38%	€ 1.735.697.630	€ 1.146.069.195
Controle nog niet aan de orde	0,15%	0,00%	€ 300.000,00	€ 150.000,00
Met voorschot (en saldering)	0,15%	0,00%	€ 300.000,00	€ 150.000,00
Totaal	100,00%	100,00%	€ 39.586.969.822	€ 38.407.381.533

Subventions: finalité de récupération et de contrôle

	Controle van het doel			
	Volgens aantal fiches	Volgens vereffend bedrag	Totaal vereffend	Totaal teruggevorderd
Geen controles uitgevoerd	23,43%	78,53%	€ 30.247.203.148	€ 261.028.478
Met voorschot (en saldering)	5,07%	0,56%	€ 285.457.463	€ 74.703
Na beëindiging betoelaagde activiteit	2,84%	0,88%	€ 341.455.089	€ 0,00
Niet vermeld	1,34%	0,47%	€ 197.218.875	€ 42.046.440
Volledige voorafbetaling	14,18%	76,61%	€ 29.423.071.721	€ 218.907.335
On-desk controle	64,93%	4,21%	€ 2.092.921.323	€ 9.864.065
Met voorschot (en saldering)	37,76%	1,66%	€ 959.174.482	€ 6.701.589
Na beëindiging betoelaagde activiteit	5,22%	0,95%	€ 468.033.684	€ 0,00
Niet vermeld	6,12%	0,02%	€ 10.378.443	€ 0,00
Volledige voorafbetaling	15,82%	1,58%	€ 655.334.715	€ 3.162.477
On-desk controle en één controle ter plaatse	5,07%	0,35%	€ 190.647.583	€ 246.220
Met voorschot (en saldering)	3,73%	0,16%	€ 114.973.583	€ 246.220
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,30%	0,00%	€ 201.000	€ 0
Volledige voorafbetaling	1,04%	0,19%	€ 75.473.000	€ 0,00
On-desk controle en meerdere controles ter plaatse	6,42%	16,92%	€ 7.055.897.768	€ 358.740
Met voorschot (en saldering)	2,99%	2,15%	€ 837.318.067	€ 358.740
Na beëindiging betoelaagde activiteit	0,60%	10,08%	€ 3.880.063.624	€ 0,00
Niet vermeld	0,15%	1,49%	€ 598.788.435	€ 0,00
Volledige voorafbetaling	2,69%	3,20%	€ 1.739.727.642	€ 0,00
Controle nog niet aan de orde	0,15%	0,00%	€ 300.000	€ 0,00
Met voorschot (en saldering)	0,15%	0,00%	€ 300.000	€ 0,00
Totaal	100,00%	100,00%	€ 39.586.969.822	€ 271.497.503

	Aantal fiches	Vastgelegd 2022	Vastgelegd 2023
Facultatieve subsidie	498	45,60%	€ 1.059.572.618
Volledig gereglementeerde subsidie	37	3,39%	€ 2.350.115.528
Semi-gereglementeerde subsidie	34	3,11%	€ 1.808.091.841
Interne subsidie	101	9,25%	€ 14.317.713.845
Prijs/Gift	5	0,46%	€ 231.000
Interne dotatie	107	9,80%	€ 34.956.248.480
Externe dotatie	292	26,74%	€ 5.588.144.131
Transfer	18	1,65%	€ 47.539.503.619
Totaal	1092	100,00%	€ 107.619.621.062
			€ 119.312.861.430
			100,00%

Subventions facultatives #AI

Subventions facultatives « obligatoires » :

Les subsides accordés à des tiers qui font partie des missions essentielles du service public fédéral ou de l'institution concernée.

En effet, le gouvernement fédéral met en œuvre une partie de sa politique par l'octroi de subsides pour lesquels il n'existe pas de base légale organique.

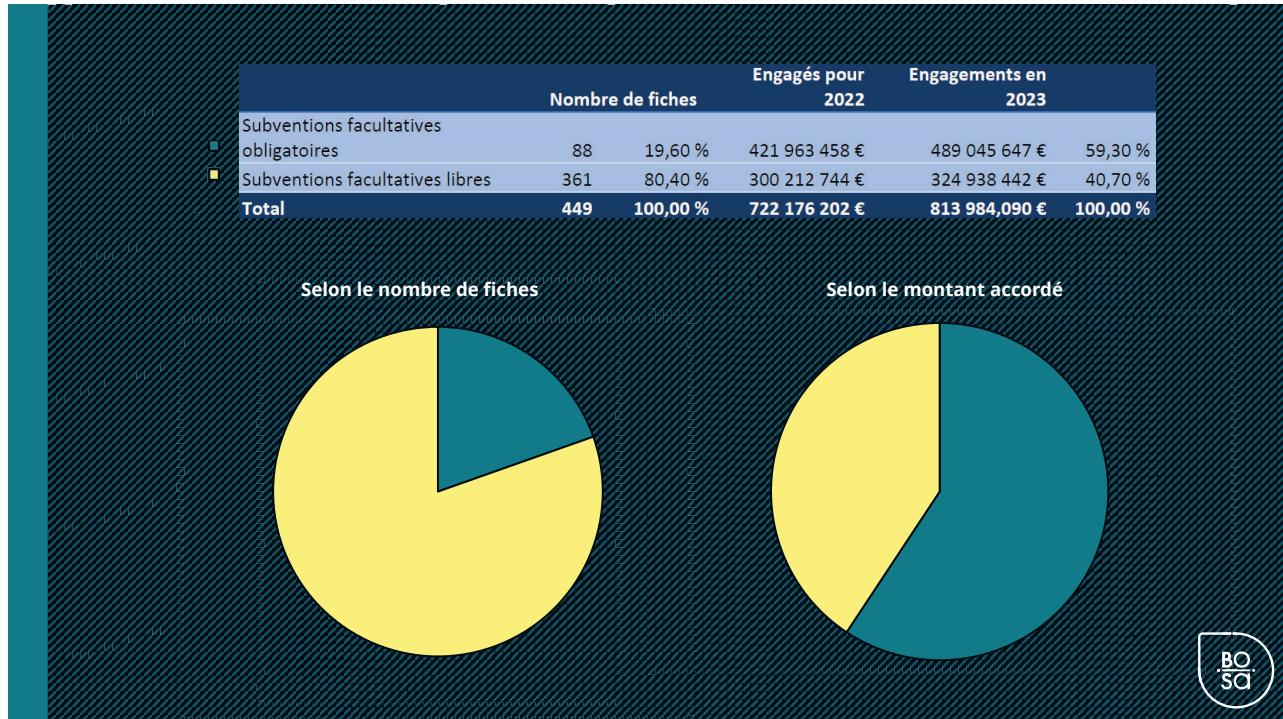
Pas simplement supprimable.

Exemples : subventions versées par Beliris, Fedasil, AFMPS (FAGG).

Subventions facultatives « libres » :

Ne font pas partie des tâches principales

N'occupent qu'une part limitée du budget.

Conclusions de l'enquête

- Une gestion efficace des subventions nécessite des **définitions** claires
- Absence de **mesures quantifiables spécifiques de l'instrument et de la** finalité sociale
- Différences entre **la forme et l'intention**
- Manque de **transparence**
- Manque de **responsabilité et de contrôle** des subventions
- Concentrations de l'expertise
- Nécessité d'une **gestion systématique des données** pour l'efficacité de la gestion et la détection des risques

Meilleures pratiques

- Évaluation systématique et différenciée
- Date de fin
- Centralisation de la gestion des subventions
- Octroi de subventions par d'autres autorités

- Plateformes fournissant des données ouvertes
- Registre des subventions
- Proportionnalité ex ante

- Analyse coût-bénéfice
- Financement par des économies ailleurs
- Caractère dégressif
- Limitation dans le temps

- Cadre de définition propre à la Région wallonne
- Registre des subventions

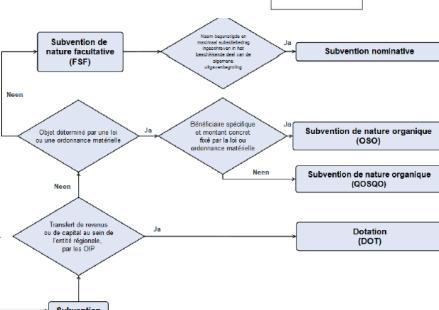
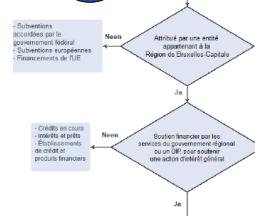
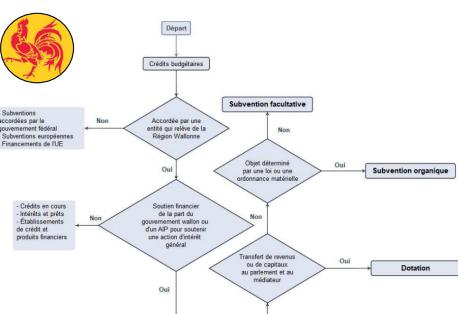
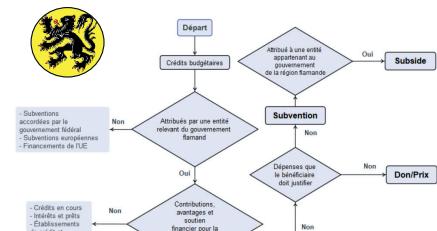
- Analyse du problème
- Double subventionnement
- Incitation budgétaire à la relance

- Recovery and Resilience Facility
- Proportionnalité
- Utilisation de modèles d'attribution
- Le système Minimis

Definities regionale overheden

Recommandations

1. Établissement de définitions juridiques

Subvention	Subvention facultative
Indemnité	Subvention interne
Dotation	Subvention organique ou réglementée
Transfert	Subvention semi-réglementée
Prix	...
Don	

Dans la loi organique, pas dans l'arrêté royal

Recommandations

2. Registre interfédéral des subventions

- La gestion structurée des données offre des opportunités en termes d'efficacité de gestion et de détection des abus, des abus et des doubles paiements
- Transparence
- Légalement requis dès que KB met en œuvre la loi modifiant la loi sur la transparence de l'administration
- Les autorités régionales ont déjà commencé
- *Le système Minimis*

Recommandations

3. Cadre uniforme et modèles d'attribution

- **Objectif spécifique et mesurable** tant en termes d'instrument que d'objectif social
- **Documents de contrôle** concrets et pertinents , et leur date de soumission
- Identification de l'organisme **de contrôle**
- Déclaration explicite que la subvention sera **recouvrée** en cas de non-responsabilité
- **Date de l'évaluation**
- **Date de fin** (dans le cas de subventions récurrentes)

Recommandations

4. Spécialisation et centralisation de la gestion et de la perception des subventions

1. Identifier les spécialisations existantes
2. Collaboration volontaire pour partager les meilleures pratiques
3. Spécialisation au sein de l'organisation
4. Cellule centrale de subvention spécialisée
5. Collecte : Administration *Perception et recouvrement* du SPF Finances

Recommandations

5. Évaluation périodique et proportionnée

- **Date d'évaluation** dès le début
- **Date limite** pour les subventions récurrentes
- **L'évaluation comme condition** de la continuation ou de l'extension
- **Proportionnalité:** une évaluation plus ciblée en adaptant le régime d'évaluation en fonction de la taille;

Recommandations

6. Requalification

- **Différences établies entre la forme et l'intention** des indemnités
- Une fois que les recommandations précédentes ont été mises en œuvre: **reclassement général en** collaboration avec l'Inspection des finances et les commissaires du gouvernement.

Recommandations

7. Revues ciblées des dépenses

Une fois les recommandations ci-dessus mises en œuvre, le service de revue des dépenses attend avec impatience des affectations ciblées.

